

GRAFFITISEINÄMÄ HYVINVOINNIN TUEKSI

Kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelma

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomikoulutus

syksy 2022

Kirsti Miettinen

Sosionomikoulutus

Tekijä Kirsti Miettinen

Työn nimi Graffitiseinäjä hyvinvoinnin tueksi – kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelma

Ohjaajat Jana Vyborna-Turunen ja Outi Välimaa

Tiivistelmä

Vuosi 2022

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä palvelumuotoiluprosessina työn tilaajakunnalle kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelma eli suunnitelma graffitiseinämästä.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä tilaajakunnan etsivän nuorisotyön kanssa. Työn tutkimuskysymyksenä oli ”Minkälainen voisi olla hyvä graffitiseinäjä pienessä kunnassa?” ja pienempänä sivukysymyksenä ”Mitä tilaajakunnan nuoret ajattelevat graffitiseinästä?”.

Tavoitteen ja tutkimuskysymysten tueksi toteutettiin Webropol-kysely tilaajakunnan 15–28-vuotiaille asukkaille. Linkkiä kyselyyn jaettiin useassa paikallisissa some-ryhmässä, ja se oli avoinna viikon ajan lokakuussa 2022. Kyselyllä pyrittiin kartoittamaan paikallisten nuorten näkemyksiä graffitiseinästä tilaajakunnassa.

Kyselyyn vastasi 27 henkilöä, ja heistä kaikki kannattivat graffitiseinämän pystyttämistä. Mahdollisen seinän käyttöä tarkastelevan kysymyksen vastauksista ilmeni, että neljä vastaajaa arvioi itse maalaavansa graffitiseinään ja loput tahtoisivat käydä katsomassa muiden tekemiä maalauksia. Seinämän ihanteellista sijaintia kartoittavassa kysymyksessä vaihtoehtoina oli ”näkyvällä ja keskeisellä paikalla”, ”syrajaisessa paikassa, jossa ohikulkua on vähän” ja ”ei missään”. Viimeinen vaihtoehtoista ei saanut kannatusta, ja kahden ensimmäisen kesken vastaukset jakaantuivat niin, että neljä vastaajaa toivoi syrjäistä sijaintia ja loput 23 näkyvää ja keskeistä paikkaa. Tämä voisi viitata siihen, että samat neljä vastaajaa, jotka olisivat itse maalaamassa graffitiseinään, toivoivat sen sijaitsevan syrjäisessä yleisön katseilta – ja loput taas tahtoisivat ihastella katutaidetta näkyvällä ja keskeisellä paikalla. Opinnäytetyön kehittämissuunnitelmaan luonnosteltu ehdotus kolmionmuotoisesta graffitiseinästä mahdollistaisi teosten tekemisen myös sen sisäpuolelle, jolloin näkösuoja olisi taattu.

Opinnäytetyön teoreettinen perusta rakentui käyttäjälähtöisen palvelumuotoilun, kulttuurisen nuorisotyön ja sosiokulttuurisen innostamisen pohjalta. Tietoperustassa keskiössä oli myös graffiteja koskevat tutkimukset. Toiminnallisena osuutena opinnäytetyön tekijä laati työn taustatutkimuksesta syntyneestä materiaalista ja omista luonnoksistaan PowerPoint-diaesityksen, joka lähetettiin sähköpostitse tilaajakunnan nuorisotyön koordinaattorille välitettäväksi nuorisovaltuustolle. Esityksessä on tietoperustaosuuden lisäksi muun muassa kaksi vaihtoehtoista rakennetta graffitiseinälle sekä niiden kustannusarviot. Esitys on nähtävänä tämän raportin luvussa 4.3.

Avainsanat Palvelumuotoilu, kulttuurinuoorisotyö, graffiti

Sivut 39 sivua ja liitteitä 3 sivua

The aim of this practise-based bachelor's thesis was to make a development plan for cultural youth work. The commissioner was a small municipality's outreach youth work in Finland. The development plan was carried out as a service design project. In the development plan the author sketched two different graffiti walls and counted the costs of required materials. Theoretical background in this thesis is constructed of service design, sociocultural animation and cultural youth work. Some Finnish studies of graffiti is also presented both in the development plan and in this report. In the end of the service design process the development plan was sent to the Local Youth Council. The plan is also included in this report in chapter 4.3.

The main research question in this thesis was "What kind of a graffiti wall could be good in a small municipality?" and the smaller one "How does the youth of the commissioner municipality feel about a graffiti wall?". As a support for the aim and the research questions the author made a small questionnaire in Webropol-platform. The questionnaire was made so that the author would know how the local youth actually feel about a graffiti wall. The link to the questionnaire was open for a week in October 2022 and it was promoted in several groups on social media. The responders confirmed that they are 15–28 years old and live in the commissioner municipality. They could leave their phone numbers for a draw, but otherwise no personal information was collected.

The questionnaire got 27 replies and all of them supported the idea of a graffiti wall in the commissioner municipality. Four responders would like to paint in the wall themselves, and the rest 23 persons would like to see other people's paintings on it. Four responders would like to have a graffiti wall in a quiet area, and the rest 23 would like it in a central and visible place. This could refer to those four being the same ones who would like to paint in the wall themselves, and that they would respect some privacy during painting. The other sketched wall presented in the development plan is shaped as a triangle. This structure would enable paintings done also in the back side of the wall while keeping the passers-by well out of the graffiti artists' sight.

Keywords Service design, cultural youth work, graffiti

Pages 39 pages and appendices 3 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tietoperusta	2
2.1	Käyttäjälähtöinen palvelumuotoilu	2
2.1.1	Tuplatimanttimalli	3
2.1.2	Papanekin funktioanalyttinen malli	4
2.2	Kehittämistyön taustalla vaikuttava lainsäädäntö.....	6
2.3	Nuorisotyö Suomessa	7
2.3.1	Sosiokulttuurinen innostaminen pähkinäkuoressa	9
2.3.2	Kulttuurihyvinvointi Suomessa	10
2.3.3	Kulttuurinen nuorisotyö nyt ja tulevaisuudessa	12
2.4	Graffitin maailma	13
2.5	Tutkimukset suomalaisesta graffitikulttuurista	15
3	Opinnäytetyön visio, missio ja strategiat	17
4	Palvelumuotoilun prosessi kahden mallin mukaisesti	18
4.1	Löydä – tiedonkeruun vaihe.....	18
4.2	Määrittele – kyselytutkimuksen toteuttamisen vaihe.....	19
4.3	Kehitä – kehittämissuunnitelman laatimisen vaihe.....	23
4.4	Kiteytä – Papanekin malliin peilaava pohdintavaihe	28
4.4.1	Tarve.....	29
4.4.2	Olosuhteet/seuraukset	29
4.4.3	Käyttö	30
4.4.4	Estetiikka	31
4.4.5	Tekniikka/valmistus.....	32
4.4.6	Assosiaatiot	33
	Lähteet.....	35

Kuvat

Kuva 1. Design Councilin palvelumuotoilun prosessimalli ´tuplatimantti´ vuodelta 2004	4
Kuva 2. Papanekin funktioanalyttinen malli vuodelta 1995	5
Kuva 3. Banksy – We’re all in the same boat	34

Liitteet

Liite 1: Webropol-kysely

Liite 2: Aineistonhallintasuunnitelma

1 Johdanto

WHO:n eli Maailman terveysjärjestön tutkimuksen mukaan taide lisää hyvinvointia ja on mukana hoitamassa sekä ehkäisemässä sairauksia. WHO on osoittanut niin taiteen kokijan, kuin tekijänkin voivan hyötyä taiteen hyvinvointivaikutuksista. (Taikusydän, 2019) Luvallisten graffitiseinien yleistyttyä asumiskeskuksissa viimeisen vuosikymmenen aikana lähes kaikilla onkin ollut mahdollisuus nauttia laillisen graffititaiteen tarjoamista taide-elämyksistä. Opinnäytetyöni tilaajakunnasta graffitiseinä kuitenkin vielä puuttuu.

Katutaidetyöskentelyä voi käyttää toimintamuotona kulttuurisessa nuorisotyössä (esimerkiksi Operaatio Pirkanmaa). Olen sosionomiopinnoissani pyrkinyt erikoistumaan nuorten kanssa tehtävään työhön ja taidelähtöisiin menetelmiin. Lisäksi tahdoin opinnäytetyölläni jollain tapaa hyödyttää tilaajakunnan nuoria, jotka ovat minulle osittain tuttuja työelämän ja työharjoittelun kautta. Näistä lähtökohdista päätin, että toiminnallisen opinnäytetyöni tavoitteena olisi laatia kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelmana suunnitelma graffitiseinästä. Kehittämistyössä hyödynsin brittiläisen Design Councilin vuonna 2004 suunnittelemaa palvelumuotoilun tuplatimanttimalia (Silvasti, 2020) ja Viktor Papanekin vuonna 1995 kehittämää funktioanalyysimallia (Ruohonen, 2021). Kehittämissuunnitelmassani on pienen tietoperustan lisäksi kaksi ehdotusta graffitiseinämän rakenteista sekä niiden materiaali- ja kuluarvot. Lähetin suunnitelman sähköpostin välityksellä nuorisotyön koordinaattorin kautta tilaajakunnan nuorisovaltuustolle. Kehittämissuunnitelma on nähtävänä tämän raportin luvussa 4.3.

Opinnäytetyöni tietoperusta käsittelee graffititaiteen lisäksi käyttäjälähtöistä palvelumuotoilua, sosiokulttuurista innostamista ja kulttuurista nuorisotyötä. Tiedonhankinnan tueksi toteutin pienen Webropol-kyselyn tilaajakunnan 15–28-vuotiaille asukkaille. Aineiston avulla etsin vastauksia tutkimuskysymyksiini, jotka olivat: ”Minkälainen voisi olla hyvä graffitiseinä pienessä kunnassa?” ja ”Mitä tilaajakunnan nuoret ajattelevat graffitiseinästä?”. Raportin lopussa reflektoin opinnäytetyötäni peilaten sitä Papanekin funktioanalyysimallissa esitettyihin palvelumuotoiluprosessin kuuteen eri näkökulmaan.

2 Opinnäytetyön tietoperusta

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyössä käytetty tietoperusta. Alaluvuissa käydään läpi käyttäjälähtöistä palvelumuotoilua ja kahta siihen liittyvää prosessimallia, opinnäytetyön merkittävimpiä käsitteitä, hieman lainsäädäntöä sekä myös joitain suomalaisia, graffitia koskevia tutkimuksia. Graffitin maailmaa ja sen näkyvimpiä erityispiirteitä avataan lisäksi omassa alaluvussaan. Siellä täällä viitataan myös lähestyvään sote-uudistukseen.

2.1 Käyttäjälähtöinen palvelumuotoilu

Palvelumuotoilua kuvataan Tatu Vienamon taiteen mestarin opinnäytetyössä ”Palvelumuotoilu ja organisaatio – kohti strategista tasoa” strategiseksi projektiksi, joka käyttää muotoilun metodeja – kuten käyttäjätiedon keräämistä ja hyödyntämistä – sekä ideoiden kehittämisen yhteissuunnittelua. Palvelumuotoilun tavoitteena on luoda asiakkaiden todellisiin tarpeisiin vastaavia palveluja. Palvelumuotoilun ratkaisujen on oltava sekä kustannustietoisia, että tulevaisuuden ongelmia selkeyttäviä. (Vienamo, 2014, s. 7) Asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen vaatii palvelun tuottajan ja asiakkaiden välistä vastavuoroisuutta, vuoropuhelua sekä ymmärrystä. Asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämisessä tarkoittaa, että valtaa ja toimijuutta annetaan kehittämisprosessissa asiantuntijoiden ja viranomaisten lisäksi myös asiakkaille. Käyttäjälähtöinen palvelumuotoilu on sitä, että palvelua suunniteltaessa asiakkaiden asiantuntemus palvelun hyödyntäjänä tunnustetaan ja otetaan käyttöön. (Häyhtiö, 2017, s. 7)

Tässä opinnäytetyössä on nähtävillä runsaasti samankaltaisuuksia palvelumuotoilun kanssa – esimerkiksi kuten palvelumuotoilun, myös tämän kehittämistyön yhtenä strategisena menetelmänä oli kyselytutkimus (Innanen, 2018). Opinnäytetyössä sovellettiin käyttäjälähtöisen palvelumuotoilun ideaa kulttuurisen nuorisotyön kehittämisessä. Opinnäytetyön tekijän missiona oli kehittämissuunnitelman avulla tuoda sosiokulttuurista innostamista kunnassa tehtävään nuorisotyöhön. Yhtenä strategiana tässä oli asiakaskokemuksen kerääminen ja visio, eli kehittämistyön päämääränä, graffitiseinämän onnistunut markkinointi nuorisovaltuustolle. Opinnäytetyön missiosta, visiosta ja strategioista on tässä raportissa tarkemmin luvussa 3.

2.1.1 Tuplatimanttimali

Tämän opinnäytetyön prosessi mukaili palvelumuotoilussa yleisesti käytetyn, brittiläisen Design Councilin vuonna 2004 kehittämän ”tuplatimantin” kuvaamia suunnitteluprosessin vaiheita; löydä (discover), määrittele (define), kehitä (develop) ja kiteytä (deliver).

Tuplatimanttia luetaan vasemmalta oikealle niin, että ennen varsinaisen suunnitteluprosessin alkua on nähtävillä haaste, ja prosessin jälkeen on jäljellä tulos. Kuvassa 1 (s. 4) esitetään, kuinka prosessi edetessään laajenee ja supistuu timantin profiiliin muotoisesti. Prosessin laajentuessa on vaihe, jossa tuotetaan mahdollisimman paljon ajatuksia ja ideoita. Niin sanotun huipun saavuttamisen jälkeen ideaa aletaan supistaa, jotta voidaan tehdä päätös merkittävimmästä käsiteltävästä asiasta. (Silvasti, 2020, s. 20) Tämän raportin luvussa 4 käydään vielä tuplatimanttimaliin peilaten läpi koko opinnäytetyönä toteutettu kulttuurisen nuorisotyön kehittämisen palvelumuotoiluprosessi.

Palvelumuotoiluprosessin alussa oli nähtävillä haaste eli paikallisen kulttuurin nuorisotyön palveluiden puutteellisuus. Aihetta tutkiessa, eli palvelumuotoiluprosessin ensimmäisessä vaiheessa, käsiteltiin suurta määrää verkosta löytyvää aineistoa ja tämän pohjalta varmistui varsinainen opinnäytetyön aihe eli graffitiseinämäsunnitelma. Aineistosta valittiin kehittämistyön tietoperustaksi laadukkaimmat ja parhaiten tutkimustehtävää tukevat materiaalit. Määrittelyvaiheessa kirkastui työn kokonaisprosessi: se, mitä oli tehty, ja mitä oli vielä tekemättä. Taustatutkimuksen tueksi päädyttiin toteuttamaan pieni kyselytutkimus tilaajakunnan nuorille. Kehittämisvaiheessa kaikesta kertyneestä tiedosta valittiin osa palvelumuotoiluprosessin tuotokseen eli graffitiseinämäsunnitelmaan. Kiteytysvaiheessa graffitiseinämäsunnitelma lähetettiin eteenpäin, ja kaikki tehty työ niin sanotusti paketoitiin tämän raportin viimeiseen lukuun 4.4.

Kuva 1. Design Council -palvelumuotoilun prosessimalli 'tuplatimantti' vuodelta 2004 (Silvasti, 2020, s. 20).

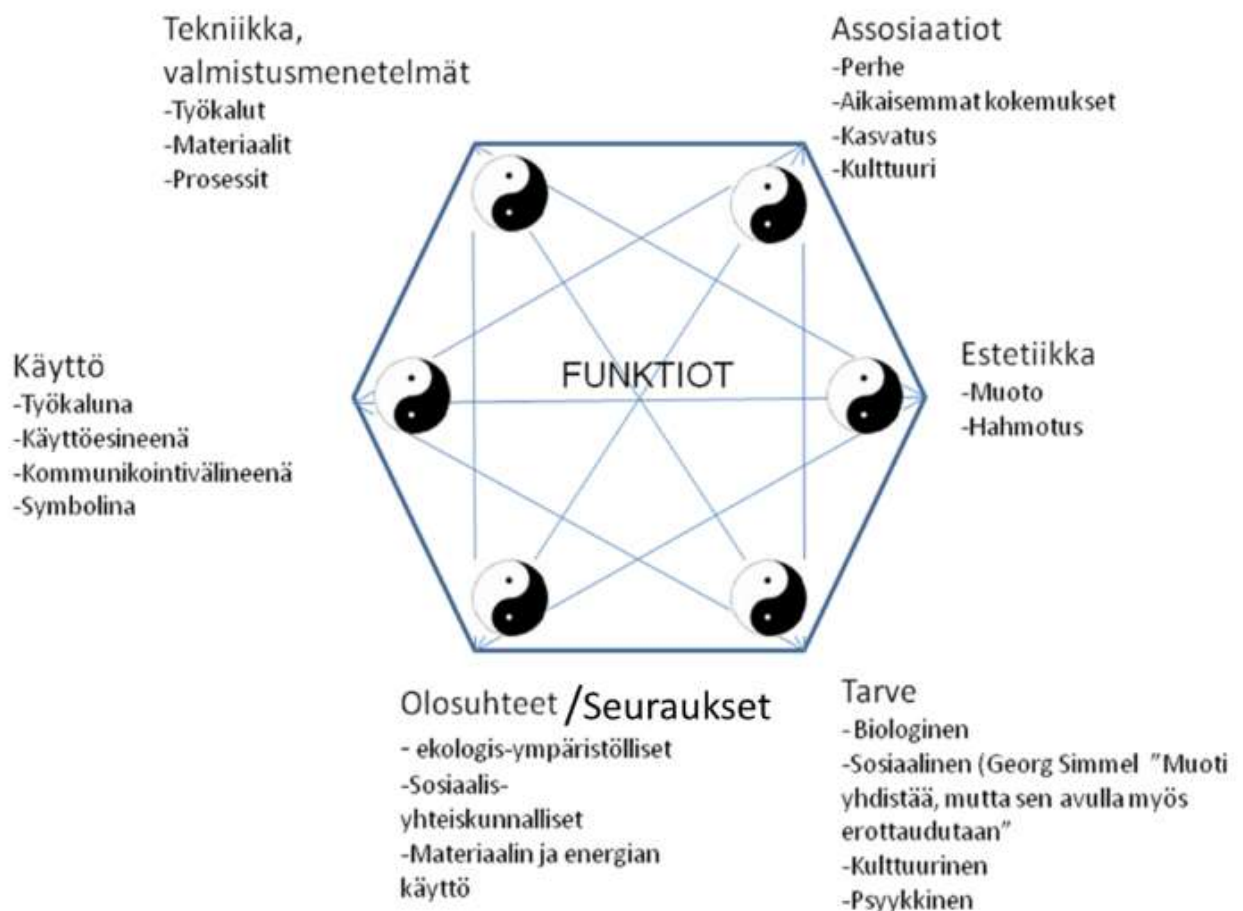
2.1.2 Papanekin funktioanalyttinen malli

Työkaluna opinnäytetyönä toteutettavassa palvelumuotoilussa käytettiin Viktor Papanekin vuonna 1995 laatimaa funktioanalyttistä mallia. Kuten viime luvussa esitetyn mallin, myös tämän voi nähdä olevan hiotun timantin muotoinen (ks. kuva 2., s. 5). Mallin kuusikulmaisessa kuviossa esitetään kaikessa suunnittelussa huomioon otettavat kuusi näkökulmaa: tarve, olosuhteet/seuraukset, käyttö, tekniikka/valmistusmenetelmät, assosiaatio sekä estetiikka. Kuvion mustavalkoiset jin ja jang -symbolit viittaavat siihen, että kaikissa asioissa on kaksi vastakkaista puolta; hyvä/paha, kova/pehmeä, jne. Kaikkia näkökulmia voidaan siis palvelumuotoiluprosessissa tarkastella niiden molemmiin puolin. (Ruohonen, 2021)

Opinnäytetyössä pyrittiin ottamaan huomioon kaikki Papanekin funktioanalyttisen mallin osa-alueet. Graffitiseinämää tarkasteltiin siis kuudesta eri näkökulmasta. Lyhyesti kuvattuna graffitiseinämän **tarve** kumpusi sen puutteesta, mutta syvemmin tarkasteltuna siihen

liittyivät myös kulttuuriset ja sosiaaliset ulottuvuudet. **Olosuhteet** pienessä kunnassa voisivat graffitiseinämän myötä muuttua kulttuurinuorisotyön kannalta myönteisempään suuntaan. Seinämän **käyttö** mahdollistaisi mielekkään vapaa-ajan, taiteen ja itseilmaisun toteuttamisen matalalla kynnyksellä ja se myös toisi väriä ja elämää katukuvaan (**estetiikka**). Opinnäytetyön tekijä halusi helpottaa seinän tosiasiallista **valmistusta** suunnittelemalla pari vaihtoehtoista rakennetta graffitiseinämälle. Lisäksi pelkästään jo kehittämistyössä toteutetulla kyselytutkimuksella saatettiin saada paikallisille nuorille aikaan tunne, että heitä halutaan kuunnella ja heille halutaan tarjota mielekästä vapaa-ajan tekemistä (**assosiaatio**). Tämän raportin viimeisessä luvussa 4.4. tarkastellaan vielä opinnäytetyöprosessia kokonaisuudessaan näistä samoista Papanekin funktioanalyysimallin kuudesta näkökulmasta.

Kuva 2. Papanekin funktioanalyttinen malli vuodelta 1995 (Ruohonen, 2021).

2.2 Kehittämistyön taustalla vaikuttava lainsäädäntö

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön aiheen taustalla vaikuttavaa lainsäädäntöä. Omissa kappaleissaan kerrotaan laeista, jotka määrittävät kulttuurihyvinvointityön ja nuorisotyön tuottamista kunnissa sekä tulevissa hyvinvointialueissa. Tässä alaluvussa viitataan siis myös lähestyvään sote-uudistukseen. Lisäksi luvun lopussa kuvataan laittoman graffitin sanktioita rikosoikeudellisesta näkökulmasta.

Suomen laki on vuodesta 2019 asti velvoittanut kuntia järjestämään hyvinvointia lisäävää kulttuuritoimintaa (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta, 166/2019). THL kerää tietoa terveyttä ja hyvinvointia edistävän kulttuuritoiminnan toteutumista kunnissa joka toinen vuosi TEA-viisarin avulla. Tuoreimpien tulosten mukaan kulttuuri on aiempaa vahvemmin mukana kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä. (THL, 2021) Tulevan sote-uudistuksen myötä vastuu niin nuorisotyön, kuin kulttuurihyvinvointityönkin järjestämisestä jakautuu vuoden vaihteen jälkeen hyvinvointialueiden ja kuntien kesken (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lain toimeenpanosta, 616/2021).

Tulevassa hyvinvointialueessa asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on huolehdittava asukkaiden ja palvelujen käyttäjien monipuolisista vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Tämä tapahtuu muun muassa suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa, sekä tukemalla asukkaiden ja palvelujen käyttäjien oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. (Laki hyvinvointialueesta, 611/2021, § 29)

Nuorisolaki määrittelee nuoren alle 29-vuotiaaksi henkilöksi. Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, osallisuuden ja itsenäistymisen tukemista yhteiskunnassa. (Nuorisolaki, 1285/2016 § 2, § 3) Järjestöjen ja kuntien tekemää nuorisotyötä ja sen kehittämistä tukee avustuksin Suomen opetus- ja kulttuuriministeriö. Kunnat ovat veloitettuja vastaamaan paikallisesta nuorisotyöstä, kuten nuorisotiloista ja erityisnuorisotyöstä. Aluehallintovirasto tukee etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajoja erilaisin avustuksin, sekä myös esimerkiksi

kouluttaa toimijoita. (OKM, n.d.) Nuorisotyötä toteutetaan myös seurakunnissa ja yhdistyksissä (Allianssi, 2022).

Laki määrittelee nuorisotyötä ja sen kehittämistä. Nuorisolaissa säädetään paitsi nuorisotyön valtionrahoituksesta, myös siihen liittyvästä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta, sekä niiden välisestä yhteistyöstä. Nuorisolain tavoitteena on muun muassa tukea nuorten harrastamista, parantaa heidän elinolojaan ja edistää heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan yhteiskunnassa. (Nuorisolaki, 1285/2016)

Nuorisotyötä koskee ehkä hieman yllättäen myös terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja erityisesti sen toinen luku ”terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen”. Lain kahdestoista pykälä määrittelee hyvinvointityön järjestämistä kunnissa. Lain mukaan hyvinvointipalveluiden järjestämisestä vastuussa olevan tahon on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet sekä määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Vastuutaho myös raportoi kunnanvaltuustolle vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista sekä sen tukemiseksi toteutetuista toimenpiteistä. (Terveydenhuoltolaki 581/2022 § 12)

Luvatonta graffitimaalausta pidetään Suomessa vahingontekona, tai jopa törkeänä vahingontekona, jos tekoon syyllistynyt henkilö ”oikeudettomasti - - vahingoittaa toisen omaisuutta”. Myös törkeän vahingonteon yritys on rangaistava teko. Tuomiona törkeästä vahingonteosta voi olla korkeintaan neljä vuotta vankeutta. Lievemmistä vahingonteista määrätään sakkoja ilman vankeusrangaistusta. (Rikoslaki 368/2015) Suomessa kaikki viisitoista vuotta täyttäneet henkilöt ovat rikosoikeudellisessa vastuussa, eivätkä sitä nuoremmatkaan vältty vahingonkorvausvelvollisuudelta (Rikoslaki, 515/2013 § 4).

2.3 Nuorisotyö Suomessa

Nuorisotyö on nuorten valmiuksia lisäävää ja heitä tukevaa toimintaa. Se rakentaa oppimisympäristöjä, ennaltaehkäisee ongelmien syntymistä ja katkaisee jo syntyneitä kielteisiä kehityskulkuja. Keskeinen toimintaympäristö nuorisotyössä on nuorten vapaa-aika. Vapaa-ajan toiminta on sellaista myönteiseksi koettua toimintaa, jota esimerkiksi

velvollisuudet, perinteet tai instituutiot eivät määrää. Nuorisotyöhön osallistuminen on nuorille vapaaehtoista, ja tämän vuoksi nuorisotyö tavoittaa nuoria paremmin kuin muodollisemmat instituutiot. Nuorisotyön käytännöt tavoittavat joskus jopa niitä nuoria, joita muut käytännöt eivät tavoita lainkaan. (Cederlöf, 1998, s. 14)

Vapaa-ajan mielekkyys vaikuttaa nuoren elämään varsin kokonaisvaltaisesti – sillä on vaikutuksia muun muassa sosiaaliseen hyvinvointiin ja koulussa viihtymiseen. Mielekäs vapaa-aika ja niin sanottu ”oman jutun löytäminen” tuottaa myös sellaisenaan hyvinvointia nuorille. Hyvinvoinnin edistämisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta vapaa-aika on yksi nuoruuden tärkeimmistä osa-alueista, koska se koskettaa kaikkia nuoria. (Lehtonen, 2021, s. 1)

Juha Nieminen on artikkelissaan ”Delaktighet som motkraft” (suomennettuna ”Osallisuus vastavoimana”) määritellyt neljäksi nuorisotyön perustehtäväksi sosialisointia, personalisointia, kompensointia ja resursointia. Ensimmäinen näistä edustaa nuorten integroimista yhteiskuntaan, kulttuuriin sekä lähiympäristöön, ja hyväksytyjen arvojen sekä toimintamallien välittämistä heille. Toinen perustehtävä – personalisaatio – tarkoittaa nuoren kehityksen tukemista nuorisotyössä niin, että päämääränä on itsenäinen, tarpeistaan ja pyrkimyksistään tietoinen yksilö. Nuorisotyössä on Niemisen mukaan edistettävä nuoren myönteisen minäkuvan muodostumista itsen toteuttamisen ja yksilöllisten valmiuksien kehittämisen kautta. Kompensointia eli kolmannen perustehtävän kautta tuetaan niitä nuoria, joilla on haasteita sosialisointiossa ja personalisointiossa, eli käytännössä sillä ehkäistään syrjäytymistä. Neljäntenä perustehtävänä nuorisotyössä on poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen niin, että resurssit jakautuisivat oikein kohdennettuina esimerkiksi nuorten koulutuksen, työnteen ja terveydenhuollon kesken. (Nieminen, 2010, ss. 8–11)

Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry:n vuonna 2019 toteuttamassa valtakunnallisessa kyselytutkimuksessa 70 % kuntien ja 58 % järjestöjen nuorisopalveluista ilmoitti toteuttavansa nuorisotyön eri työmuotoja monipuolisemmin kuin viisi vuotta sitten. Eniten kunnallisen nuorisotyön toimintamuodoista oli tutkimuksen mukaan lisääntynyt koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö, työpajatoiminta sekä digitaalinen nuorisotyö. (Allianssi,

2022) Keskusteluissa tilaajakunnan etsivän nuorisotyöntekijän kanssa on selvinnyt, että kunnan alaisuudessa jatkuu sote-uudistuksen toimeenpanon jälkeen ensi vuonna koulunuorisotyön lisäksi etsivä nuorisotyö. Nuorten työpaja siirtyy muiden kunnan kuntouttavien pajojen mukana hyvinvointialueiden hoidettavaksi.

2.3.1 Sosiokulttuurinen innostaminen pähkinänkuoressa

Kuten jo raportin johdannossa mainittiin, opinnäytetyön tekijän visio nuorisotyön kehittämisestä kytkeytyi sosiokulttuuriseen innostamiseen. Kirjoittajan mielessä oli ajatus käyttäjälähtöisestä palvelumuotoilusta, jonka lopputuotos voisi käynnistää yhteisössä jotain uutta ja elämää rikastuttavaa. Opinnäytetyön tekijän visiossa nuorisovaltuustolle luovutettu graffitiseinäsuunnitelma aloittaa tilaajakunnassa aidon sosiokulttuurisen liikehdinnän, eli nuorista itsestään syntyvän heidän elämäänsä rikastuttavan sosiaalisen ja kulttuurisen muutoksen.

Sosiokulttuurinen innostaminen syntyi Ranskassa *éducation populaire* -liikkeen kautta vastaiskuna sodanjälkeiseen masennukseen. Työväen vapaa-ajan toiminnasta sosiokulttuurinen innostaminen kehittyi vapaaehtoistyön kautta ammatiksi 60-luvulla. Sosiokulttuurisessa innostamisessa voidaan nähdä kaksi päätavoitetta; sen avulla ensinnäkin synnytetään elämää siellä, missä sitä ei lähtökohtaisesti ole. Tämä tapahtuu tukemalla yksilöiden ja ryhmien aloitteellisuutta sekä vastuunottoa. Toisena tavoitteena innostamisessa on herätellä, motivoida ja vahvistaa niin yksilöiden kuin ryhmienkin jo olemassa olevia voimia ja kykyjä. Sosiokulttuurisessa innostamisessa tuetaan yksilöiden ja ryhmien osallistumista sosiaaliseen, kasvatukselliseen sekä kulttuuriseen toimintaan. Innostamisen useissa erilaisissa määritelmässä yhteisiä teemoja ovat pedagogiikka, tiedostaminen, osallistuminen ja sosiaalinen luovuus. Vuoden 1968 opiskelijajakapina Pariisissa toi innostamiselle uuden, emansipaatioon eli vapautukseen tähtäävän ulottuvuuden. (Kurki, 2000, ss. 48–49)

Leena Kurki kuvailee teoksessaan ”Sosiokulttuurinen innostaminen” (2006) sosiokulttuurisen innostamisen olevan kolmeen osa-alueeseen jaettavissa oleva kollektiivinen tehtävä. Osien painotukset vaihtelevat erilaisten innostamisen projektien välillä. Ensimmäinen tehtävistä on

nk. tekninen tuotantotehtävä, ja se tarkoittaa innostamisprojektin teknistä tuottamista. Sosiokulttuurisen innostamisen teknisessä tuotantotehtävässä toiminnan tavoitteet ovat taloudellisia sekä teknisiä, ja itse tuotanto isolta osin informaation vaihtoa, kommunikaatiota, työtä sekä teorisointia. Toiminnan taustalla on ”sosiaalisen mielikuvituksen avulla luotu yhteiskunnallinen visio, jonka ytimenä on ns. tietää ja osata tehdä”. (Kurki, 2006, s. 78)

Toinen sosiokulttuurisen innostamisen osa-alue on helpottaminen ja välittäminen. Tämä tehtävä liittyy ryhmän organisointiin ja toiminnan suunnitteluun, kuten myös monimuotoisen puheen ja luovuuden herkistämiseen. Tätä kautta helpottamisen ja välittämisen tehtävä edesauttaa konkreettisen projektin syntymistä. Se selkeyttää tavoitteita, valitsee välttämättömät strategiat ja herättelee kyvyn odottaa ja unelmoida. Se perustuu ajatukseen, jonka mukaan projektissa on olemassa sellaisia yhteisiä intressejä, jotka yhdistävät ihmisiä niin toisiinsa kuin koko yhteiskuntaankin. (Kurki, 2006, ss. 78–79)

Kolmas osa-alue sosiokulttuurisen innostamisen tehtävissä on valaistuminen. Sen avulla pyritään kirkastamaan hämäriä tunteita, vapauttamaan puhetta ja asettamaan tavoitteita. Psykologiset tekijät – kuten motivaatio ja asenteet – ovat tässä osa-alueessa etusijalla. Valaistumisen tehtävä korostaa tilanteen analysointia, sen ymmärtämistä ja tiedostamista. Valaistumisen tehtävänä on luoda projektin onnistumisen kannalta mahdollisimman otolliset psykologiset olosuhteet. Valaistuminen on kulttuurista toimintaa ja innostaminen tältä kantilta katsottuna ”ideologiaan perustuvan utopian luomista”. (Kurki, 2006, s. 79)

2.3.2 Kulttuurihyvinvointi Suomessa

Taiteen kehittämiskeskuksen tuottaman Kulttuurihyvinvoinnin käsikirjan mukaan kulttuurihyvinvointi on vakiintunut käsitteeksi Suomessa 2010-luvulla. Kulttuurihyvinvointi toimii kattokäsitteenä taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksille sekä ihmisten kulttuurisille oikeuksille. Turun ammattikorkeakoulun määritelmän mukaan kulttuurihyvinvointi voi tarkoittaa kolmea eri asiaa: yksilön kokemuksia taiteen ja kulttuurin yhteydestä terveyteen ja hyvinvointiin, ilmiötä, jossa taiteella ja kulttuurilla on yhteys

terveyteen ja hyvinvointiin, sekä alaa, joka tutkii ja kehittää tähän liittyvää osaamista ja toimintatapoja. (Houni, ym., 2020, s. 17)

Kulttuurihyvinvointialan tutkinto saavutetaan ylemmän ammattikorkeakoulutason koulutuksen kautta, ja sitä tarjoavat Hämeen, Helsingin, Turun sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulut. Näissä koulutuksissa painopiste on taiteen ja kulttuurin soveltamisessa ja hyödyntämisessä asiakaslähtöisessä hyvinvointityössä. (Opintopolku, 2022) Taide- ja kulttuurilähtöistä toimintaa on Suomessa käytetty 1990-luvun puolivälistä alkaen muun muassa sosiaali- ja terveysalalla, nuoriso- ja vanhustyössä sekä vankeinhoidossa (Taikusydän, 2017).

Asiakaslähtöisessä kulttuurihyvinvointitoiminnassa korostuu hyvinvointinäkökulma esimerkiksi taiteellisten tavoitteiden sijaan. Toiminnalla voi kuitenkin yhtäaikaisesti olla monenlaisia näkökulmia sekä merkityksiä niiden sulkematta toisiaan pois. Tavoitteena kulttuurihyvinvointitoiminnassa voi olla esimerkiksi lisätä asiakkaan toimintakykyä ja osallisuutta sekä tukea hänen mielenterveyttään ja oikeutta itseilmaisuuksiin. (Kaattari & Suksi, 2019, s. 12)

Kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi yhteiskunnan eri sektoreilla Suomen opetus- ja kulttuuriministeriö on yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa kasannut erityisen ministeriöiden välisen yhteistyöryhmän, Taiku3:n. Työryhmän toimikausi alkoi kaksi vuotta sitten ja jatkuu helmikuuhun 2023 asti. Hankkeen tarkoituksena on ollut sitoa terveyttä ja hyvinvointia edistävä taide- ja kulttuuritoiminta entistä vahvemmin osaksi sosiaali- ja terveysalaa sekä monialaista hyvinvoinnin edistämistä. Kulttuurihyvinvoinnin toimintamallien leviäminen ja vakiintuminen on Taiku3:n loppuraportin mukaan rakentumassa osaksi hyvinvointialueiden toimintaa. Raportin mukaan asenteet ja tietoisuus kulttuurihyvinvointia kohtaan ovat kunnissa olleet hyvin myönteiset. Toimintamalleissa on kuitenkin ollut myös haasteita; toiminnan mittakaava on ollut monin paikoin vaatimaton ja sen järjestämisen tapa epäselvä. (Anttila, ym., 2022, s. 22)

Toimintamallien kehittämiseksi on Taiku3:n mukaan olemassa keskenään tasapainottelevia mahdollisuuksia kuten ketteryys ja paikallislähtöisyys, sekä systematisointi ja

ammattimaisuus. Kulttuurihyvinvoinnin tasoa voitaisiin nostaa esimerkiksi toimintamallien selkeyttämisen ja koulutuksen avulla. Raportin mukaan kulttuurihyvinvointityössä on kuitenkin paikkansa myös ”kevyille ja kotikutoisille malleille”. (Anttila, ym., 2022, s. 22)

2.3.3 Kulttuurinen nuorisotyö nyt ja tulevaisuudessa

Nuori kulttuuri -säätiö määrittelee kulttuurisen nuorisotyön taiteen ja kulttuurin voimin tehdyksi nuorisotyöksi. Kulttuurisessa nuorisotyössä eri alojen ammattilaiset työskentelevät yhdessä tukeakseen nuorten kasvua, itsenäisyyttä sekä osallisuutta yhteiskunnassa.

Kulttuurista nuorisotyötä tapahtuu kuntien ja seurakuntien nuorisotyössä, vapaaehtoistyössä, taideharrastuksissa sekä järjestöjen seuratoiminnassa ja nuorisotyössä. Kulttuurinuorisotyö tuo nuoret näkyviin ja saa heidän äänensä kuuluviin. Kulttuurinen nuorisotyö myös vahvistaa nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa heille kriittistä ajattelua ja empatiaa. (Nuori kulttuuri, 2022)

Kulttuurin harrastaminen lisää hyvinvointia ja parantaa elämänlaatua. Sen on todettu myös vahvistavan itsetuntoa, alentavan stressitasoa ja lisäävän sosiaalista pääomaa. Näin ollen kulttuurisella nuorisotyöllä voidaan saada aikaan laaja-alaisia ja mahdollisesti pitkäkestoisiakin hyvinvointivaikutuksia nuoren elämässä. (Pyykkönen & Schalin, 2022, s. 16)

Pyykkönen ja Schalin nostavat kuitenkin Nuorisotutkimusseuran julkaisussa ”Nuorten kulttuuria tukemassa” esiin, että tärkeintä kulttuurin harrastamisessa on itse taide-elämys sellaisenaan – se tuottaa mielihyvää, antaa uusia ideoita ja ruokkii luovuutta. Kirjoittajien mukaan nuorisotyön taidelähtöisillä menetelmillä pyritään edistämään nuorten hyvinvointia, tukemaan heidän kehitystään itsenäisiksi ja aktiivisiksi kansalaisiksi sekä tarjoamaan heille ilmaisutaitoja. Kulttuurinuorisotyölle on heidän mukaansa kuitenkin vaikeaa asettaa mitään selkeitä mitattavia tavoitteita, sillä se perustuu suurelta osin nuorten omien ideoiden toteuttamiselle. Kirjoittajien mukaan käytännössä kulttuurisen nuorisotyön tavoitteeksi voisikin riittää se, että lähtökohtana olisi tarjota ilmaisukeinoja sille, miten nuori kokee ympäröivän maailman. (Pyykkönen & Schalin, 2022, ss. 16–17)

Kulttuurisen nuorisotyön yleisimpiä työmuotoja ovat ohjatut kulttuuriset pienryhmät ja työpajat, leirit ja retket sekä kulttuuritapahtumat, kuten myös työ nuorisokulttuurien ja

omaehtoisten nuortenryhmien parissa (Anttila ym., 2012, s. 14). Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen kymmenen vuoden takaisessa julkaisussa ”Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä” kulttuurista nuorisotyötä määritellään seuraavin sanoin:

Kulttuurinen nuorisotyö vahvistaa nuorten ilmaisutaitoja ja luovaa osaamista. Se on osallistumista tukevaa, omaehtoista sekä nuorten kasvua ja oppimista edistävää toimintaa, jossa nuoret toimivat ensisijaisesti subjekteina. (Anttila, ym., 2012, s. 7)

Allianssin (valtakunnallisen nuorisoalan palvelu- ja vaikuttajajärjestön) nuorisopalveluja koskevan tutkimuksen mukaan vain 60 % Suomen kunnista toteutti vuonna 2018 kulttuurista nuorisotyötä (Allianssi, 2022). Nuorisokulttuuriseuran julkaisun ”Nuorten kulttuuria tukemassa” mukaan nuorten yhteenkuuluvuuden tarve sekä halu tulla kohdatuksi ja saada oma ääni kuuluviin on kuitenkin pysyvää. Koronan aiheuttamien poikkeusolojen jälkeen yhteiskunnassamme on ollut entistä suurempi kysyntä kulttuuriselle nuorisotyölle, ja siksi sen kehittäminen nuoria tavoittavaksi ja osallistavaksi onkin ajankohtaista juuri nyt. (Pyykkönen & Schalin, 2022, s. 5) Pyykkösen ja Schalinin mukaan on todennäköistä, että kulttuurinen nuorisotyö huomioidaankin tulevaisuuden politiikassa nykyistä paremmin, ja että alan kansallinen taso kehittyy alueellisten ja paikallisten käytäntöjen ja kehittämisprojektien kautta. Kirjoittajat painottavat, että vaikka valtakunnalliset kulttuurinuorisotyön linjaukset ovatkin tarpeen, pääpaino siinä on kuitenkin tulevaisuudessakin nuorten, kulttuurin sekä nuorten kanssa työskentelevien näkökulmasta juuri alueellisissa ja paikallisissa toimissa niiden konkreettisuuden vuoksi. (Pyykkönen & Schalin, 2002, s. 12)

2.4 Graffitin maailma

Tässä alaluvussa avataan hieman graffitin maailmaa: sen historiaa, nykytilannetta ja luonnetta niin tutkijan, kuin ”wraitterinkin” (= graffitin tekijän) näkökulmasta. Graffiti on yksi katutaiteen muodoista. Katutaide taas on ihmisten arkea elävöittävä ja ilahduttava taidemuoto urbaanissa ympäristössä. Katutaiteen toteutuspaikkoja ovat esimerkiksi

katupinnat, työmaa-aidat sekä talojen ulkoseinät. Tässä opinnäytetyössä keskityttiin nimenomaan tähän katutaiteen tiettyyn muotoon – graffitiin – ja jätettiin huomiotta muut katutaidemuodot kuten muraalit, neulegraffiitit, sabluuna- ja valotyöt. (Salmi, 2020) Graffiti valikoitui opinnäytetyön aiheeksi sen kiistellyn, mutta suosituksen tähde; kuten luvussa 2.2 todettiin, julkisten tilojen luvaton maalaaminen – eli katukielellä bommaaminen – on laiton vahingonteko. Graffitien jatkuva suosio on kuitenkin nähtävillä kaikissa urbaaneissa ympäristöissä.

Graffiti syntyi New Yorkissa ja Philadelphiassa 60-luvun lopulla osana urbaania hip hop -kulttuuria. Suomeen graffitit saapuivat vuonna 1984 (Kantokorpi, 2016). Graffititaiteen pääpaino on oman nimimerkin tyylielityksessä merkkaisessa julkiselle paikalle. Työvälineinä graffititaiteessa on perinteisesti ollut spraymaalit ja tussit, mutta nykyisen laajemman ilmaisullisen skaalan mukana käyttöön on tullut myös esimerkiksi telat ja siveltimet. Graffitin kolme perusmuotoa ovat tägi, throw up ja piissi. Tägit ovat näistä nopeimmin toteutettavia, kun taas piisseihin sisältyy letterit (kirjaimet), fillit (väritäytöt), linjat (ääriviivat), varjot tai 3D, sekä bakkikset (taustaelementit). Throw up on tägien ja piissien välimuoto. (Karttunen, 2018, ss. 12–16)

Graffitin tekemisen tärkeimpiä motiiveja ovat kuvataideopettaja Malisen tekemän tutkimuksen mukaan maalaamisesta syntyvä hyvinvointitunne eli kicksit, sekä tekemisen kautta saatava maine, feimi. Graffiti myös toteuttaa yleisiä taidekasvatuksen tavoitteita eli yhteisöllisyyttä, kokemuksellisuutta sekä henkilökohtaisen ympäristösuhteen tarkastelua. Malisen tutkimuksessa havaittiin maalauksen estetiikan ja visuaalisuuden voimistuessa laittomuuden aiheuttamien kicksien jäävän tekijälleen vähäpätöisemmäksi. Kicksejä saavutetaan omaa tyyliä kehittämällä ja feimiä tekemällä näyttäviä töitä. Malisen mukaan mahdollisuus harjoitella on ilmaisun kehittymisen kannalta välttämätöntä. (Malinen, 2008, s. 4)

Nuorisotyön kentällä on huomattu laillisten maalausseinien tarve ja graffitipajoja onkin järjestetty tänä vuonna paitsi useammassa kunnassa Pirkanmaalla Euroopan kulttuuripääkaupunkihaun jatkohankkeen tiimoilta (Operaatio Pirkanmaa), myös muun muassa Kokkolassa, Porvoossa, Inkoossa, Turussa, Lappeenrannassa, Vaasassa ja Helsingissä.

Työpajoissa graffiteja ja muuta katutaidetta on syntynyt sähkömuuntamoihin, alikulkutunneleihin, bänditiloihin, työmaa-aitoihin, purkotaloihin sekä varta vasten yleiseen käyttöön pystytettyihin graffitiseiniin. Valtuustoaloitteena graffitiseinä on saanut tänä vuonna alkunsa ainakin Klaukkalassa (Jokinen, 2022) ja kuntalaisaloitteena Turengissa ja Mikkelissä (kuntalaisaloite.fi, 2022a).

Operaatio Pirkanmaassa katutaidepajoja on tänä vuonna järjestetty Kaupunki värityskirjana - projektina Tampereella, Pirkkalassa, Pälkäneellä, Valkeakoskella, Kangasalla sekä Sastamalassa. Työpajat ovat tamperelaisen yhdistyksen SirkusRakkausPumPumin toteuttamia ja kaikille avoimia. Pajojen osallistujat suunnittelevat ja toteuttavat katutaideteoksia ammattilaisten opastuksella päässeen näin piristämään arkiympäristöään. Maalattavat kohteet ovat olleet kunnissa jo valmiiksi olemassa olevia ja käyttöön soveltuvia kohteita. Tapahtumat korostavat yhdenvertaisuutta ja yhdistävät eri taustoista olevia ihmisiä. (SirkusRakkausPumPum, 2022)

2.5 Tutkimukset suomalaisesta graffitikulttuurista

Graffitiä on tutkittu kansainvälisesti ainakin kaupunkitilan, sosiologian, kuvataiteen ja yhteisöpedagogiikan näkökulmasta. Tässä luvussa käydään läpi joitakin Suomessa toteutettuja laadukkaita tutkimuksia ja tuodaan samalla esiin graffitimaalareiden omia kokemuksia ja näkemyksiä. Tietoperusta on rajattu koskemaan suomalaista graffitikulttuuria, koska itse nuorisotyön kehittämissuunnitelmana toteutettu palvelumuotoilu tehdään suomalaiselle kunnalle ja sen asukkaita ajatellen.

Helsingin tietokeskuksen vuonna 2014 julkaisemassa tutkimuksessa ”Luvallinen graffiti Helsingissä” todetaan, että kyselyn vastaajista yli 70 prosenttia oli ilmoittanut saaneensa luvallisilla graffitiaidoilla maalatessaan uusia ystäviä (Helin, 2014, s. 88). Myös Pauli Komosen pro gradu -tutkielmassa ”Graffiti – maalarin vaiheet alakulttuurissa ja toiminnan luonne” nostetaan esiin uusien kavereiden löytäminen:

No [graffitihan] on antanut siis todella paljon. Jos siis lähdetään ihan sosiaalisista taidoista, niin ryhmätyötä, suunnitelmallisuutta, sit tottakai et on

tavannu paljon tyyppejä sitä kautta, todella paljon joista monet on hyviä ystäviä myöskin et sitä kautta on saanu niitäkin. Et siinä missä jossain korisjengissä olemisessa voi olla ihan sama homma. Et hyviä muistoja ja kokemuksia sitä kautta. Ja sit se ite tekeminen et aina näkee sen jäljen ja aina pystyy kehittymään ja tekemään uusia juttuja ja kokeileen uusia tekniikoita et kyllähän se on antanut tosi paljon. (Komonen, 2010, s. 59)

Komosen tutkielman mukaan graffiti vastaa moneen yksilölliseen tarpeeseen ja tarjoaa näin aineksia yksilön minäkuvan rakentamiseen ja reflektiiviseen maailmasuhteeseen. Graffiti voi tarkoittaa tekijälleen muun muassa kapinaa, taideterapiaa, tapaa tutustua uusiin ihmisiin, ”kicksejä” ja esteettisten näkemysten välinettä. Komonen esittää, ettei graffiti ole vain taidesuuntaus, vaan se voi olla myös elämäntapa. Komonen siteeraa väitteensä tueksi yhtä tutkimukseensa osallistunutta graffitimaalaria:

Aiemmin graffiti tuntui kaksoiselämältä niin sanotun skarppaamisen, tavallisen Tahvon elämän ohella. Nykyisin graffitista on tullut niin merkittävä osa elämää, että kai sitä voisi elämäntavaksikin kutsua.” (Komonen, 2010, s. 58, s. 73)

Eräs toinen Komosen haastattelemista maalareista kuvailee kokemuksiaan graffitista näin:

...graffiti on mulle avartanut pirusti maailmankatsomusta ja avannut ovia ulkomailla ja osaa mun parhaista kavereista en olisi koskaan oppinut tuntemaan jos en olisi alkanu maalata. Erittäin hyvää terapiaa kun keskittyy joksikin ajaksi vain ja ainoastaan siihen piissiin ja tuntee olevansa vapaa ja huoleton. (Komonen, 2010, s. 59)

Piritta Malisen tutkimuksessa ”Graffitisota kuvataideopettajan näkökulmasta” nousee esiin, että graffitintekijät itse kaipaavat luvallisia graffitiseiniä. Tutkija toteaa yhteiskunnan kannalta olevan haitallista, että lähes jokainen graffitin tekijä käy läpi luvattoman maalaamisen vaiheen. (Malinen, 2008, s. 12) Malisen väitöskirjassa ”Kannu vie – kohti taidetta?” summataan, että vaikka graffiti on alkujuuriltaan laiton, se on myös luovuutta ja teknistä taitoa kehittävä, identiteettiä määrittävä ja lisäksi erittäin visuaalinen ilmiö (Malinen, 2011, s. 125). Väitöskirjassa mainitaan Helsingin Suvilahden laillisen maalausseinän

tulleen valituksi Helsingin kaupungin vuoden kulttuuriteoksi vuonna 2010 (Malinen, 2011, s. 101).

3 Opinnäytetyön visio, missio ja strategiat

Tämän opinnäytetyön palvelumuotoiluprosessissa käytettiin aikaa vision, mission ja strategian hahmottamiseen. Visio, missio ja strategia ovat tuttuja strategisesta johtamisesta, mutta hyödyllisiä myös palvelumuotoiluprosessin hallinnassa. Henrik Toivonen kuvaa hallintotieteiden pro gradu -työssään ”Strateginen johtaminen kuntasektorilla” visiota työn ihanteelliseksi, mutta saavutettavaksi päämääräksi. Missio on hänen mukaansa toiminta-ajatus, johon kirjataan toimintaperiaatteet – eli siinä kuvataan toimintaa käytännössä. Toivosen mukaan strategian suunnittelussa on tunnusomaista monialaisuus ja erilaisten analyttisten menettelytapojen käyttö (Toivonen, 2008, ss. 30–31).

Visiona tämän opinnäytetyön tekijällä oli käynnistää graffitiseinän avulla tilaajakunnassa sosiokulttuurista liikehdintää. Missiona hänellä oli tehdä nuorisotyön kehittämissuunnitelmana diaesitys graffitiseinämästä ja luovuttaa se tilaajakunnan nuorisovaltuustolle. Strategioina oli hyödyntää suunnitelman laatimisessa kyselytutkimusta ja muuta tiedonkeruuta, sekä yhteistyötä tilaajakunnan nuorisopalvelujen kanssa.

Visio: Graffiti voi olla tapa ilmaista itseä sekä harrastus, jossa kehittyä. Graffitiseinällä voi kokea myös vaikuttamisen tunnetta sekä osallisuutta. Graffitiseinän pystyttäminen voisi olla suhteellisen helppo, halpa ja nopea tapa lisätä kuntalaisten kulttuurihyvinvointia. Laillisia maalauspisteitä ei opinnäytetyön tilaajakunnassa ole, joten perimmäisenä ideana opinnäytetyössä oli vaikuttaa siihen, että sinne pystytetään laillinen graffitiseinä. Palvelumuotoiluprosessissa syntynyt graffitiseinämäsuunnitelma annettiin nuorisovaltuustolle, jotta sosiokulttuurinen liikehtiminen voisi alkaa yhteisön nuorista itsestään. Nuorisovaltuuston niin päättyessä voivat he viedä suunnitelman eteenpäin kunnan päättäjäille esimerkiksi valtuustoaloitteen muodossa.

Missio: Työn missiona ja päätavoitteena oli suunnitella tuplatimantin – erään palvelumuotoilun prosessimallin (ks. kuva 1., s. 4) – mukaisesti graffitiseinämä pienen

kunnan kulttuurinuorisotyön kehittämisen tueksi. Graffitiseinämän varsinainen rakentaminen oli rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle aika- ja resurssipulan vuoksi. Palvelumuotoiluprosessissa eli kehittämissuunnitelman laatimisessa hyödynnettiin myös Papanekin funktioanalyysimallia vuodelta 1995 (ks. kuva 2., s. 5). Suunnitelmasta pyrittiin saamaan kiinnostava ja innostava.

Strategia: Yhtenä strategiana palvelumuotoiluprosessissa oli käyttäjätiedon kerääminen. Tutkimuskysymyksinä opinnäytetyössä oli ”Minkälainen voisi olla hyvä graffitiseinämä pienessä kunnassa?” ja ”Mitä tilaajakunnan nuoret ajattelevat graffitiseinästä?”. Strategian tueksi toteutettiin yhteistyössä tilaajakunnan nuorisopalvelujen kanssa paikallisille nuorille suunnattu kyselytutkimus. Kyselyllä pyrittiin saamaan ajantasainen kuva paikallisten nuorten graffitiseinää koskevista mielipiteistä. Palvelumuotoilun strategiaan kuului myös tiedonhankintaa julkisessa tietoverkossa ja havainnointia kaupunkiympäristöissä. Myös yhteistyö tilaajakunnan nuorisopalvelujen kanssa oli yksi palvelumuotoilussa käytetyistä strategioista.

4 Palvelumuotoilun prosessi kahden mallin mukaisesti

Tämän luvun alaluvuissa kuvataan opinnäytetyön toteutusta vaihe vaiheelta. Luvut on nimetty Design Councilin tuplatimantin, eli erään tunnetun palvelumuotoilun prosessimallin mukaisesti. Alaluvut etenevät aikajärjestyksessä kehittämistyön alusta loppuun asti ajoittuen syksylle 2022. Ensimmäisessä alaluvussa kuvataan kehittämistyön tiedonkeruuvaihetta, ja toisessa sen tueksi toteutettua kyselyä ja sen tuloksia. Kolmannessa tarkastellaan prosessissa syntynyttä kehittämissuunnitelmaa. Viimeinen luku sisältää opinnäytetyöprosessin arviointia ja pohdintaa kuuteen eri Papanekin funktioanalyttisen mallin mukaiseen näkökulmaan peilaten.

4.1 Löydä – tiedonkeruun vaihe

Palvelumuotoilu oli tämän opinnäytetyön tekijälle entuudestaan vain vähän tuttua. Sosionomiopinnoista oli kuitenkin karttunut jotain tietoa, jonka pohjalta yrittää hahmottaa ja sanoittaa visiota, missiota ja strategiaa käyttäjälähtöisestä palvelumuotoilusta kulttuurisen

nuorisotyön viitekehyksessä. Tietoperustan kantavaksi elementiksi päätyi palvelumuotoilun kehittämissuunnitelman malli, luvussa 2.1 esitelty Design Councilin tuplatimantti, jonka vaiheiden nimet omaksuttiin myös tämän opinnäytetyön toteutusta kuvaavien alalukujen otsikoiksi. Palvelumuotoiluprosessin ensimmäinen vaihe oli nimeltään ”Löydä”.

Ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin kehittämistyön tietoperusta. Kehittäjän onneksi aihe oli kiinnostava ja tietoa löytyi suhteellisen hyvin. Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa hyödynnettiin tuoretta ja korkealaatuista tietoa, jota haettiin Google- ja Google Scholar - hakukoneiden kautta julkisesta tietoverkosta. Hakuja suoritettiin hakusanoilla ”graffiti”, ”kulttuurinuorisotyö”, ”kulttuurihyvinvointi” ja ”palvelumuotoilu”.

Urbaaneja ympäristöjä havainnoidessa ja graffiteihin tutustuesssa ei voinut olla välittömästi törmäämättä laittomuuden ongelmaan. Laillisia maalauspaikkoja voi olla vaikeaa löytää, eikä kukaan saavuta ”feimiä” ilman harjoitusta. Virallisesti luvallisen katutaideteoksen toteuttaminen on hyvin monimutkainen prosessi. Helsingin Sanomat toi vuonna 2018 julkisuuteen Helsingin kaupungin katutaidetyöryhmän laatiman 44-kohtaisen kaavion luvallisen katutaideteoksen toteuttamisesta julkisessa tilassa (Jokinen & Rimaila, 2018). Käytännöt saattavat vaihdella kunnasta ja kaupungista riippuen, mutta pääsääntöisesti prosessi lienee kaikkialla suhteellisen samanlainen.

Ensimmäinen selvitettävä asia on luonnollisesti kuvitettavan pinnan omistaja. Mikäli työn haluaa tehdä yksityisen henkilön maille, on otettava yhteyttä suoraan häneen ja prosessi on silloin omanlaisensa. Mikäli kuvitettava pinta sijaitsee taas kunnan tai kaupungin alueella, on käyttö lupaa pinnalle anottava sen sijainnista riippuen joko liikunta-, rakennus- tai kiinteistövirastolta. Yli kaksi viikkoa pysyvien taideteosten valmistusta varten on haettava toimenpidelupa ja lisäksi tarvittaessa esitettävä suunnitelma liikennejärjestelyistä. (Jokinen & Rimaila, 2018)

4.2 Määrittele – kyselytutkimuksen toteuttamisen vaihe

Tuplatimantin havainnollistaman palvelumuotoiluprosessin toinen vaihe edustaa idean hiomista ja kehittelyä sekä yhteisen ongelman määrittelyä (Innanen, 2018). Tämän

kehittämistyön pääongelmaksi nousi laillisen graffitiseinän puute. Tutkimuskysymyksiksi tarkentui ”minkälainen voisi olla hyvä graffitiseinä pienessä kunnassa?” ja ”mitä tilaajakunnan nuoret ajattelevat graffitiseinästä?”.

Palvelumuotoilun tueksi laadittiin pieni kysely tilaajakunnan 15–28-vuotiaille asukkaille (ks. liite 1.). Kyselytutkimus valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi, koska palvelumuotoiluprosessissa haluttiin saada ajantasainen kuva tilaajakunnan nuorten graffitiseinää koskevista näkemyksistä. Kysely laadittiin noudattaen Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia ohjeistuksia ihmiseen kohdistuvasta tutkimuksesta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019). Kyselyä laadittaessa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että vastaajan suostumus tietojen käsittelyyn olisi lomakkeessa selkeästi annettu ja että lomakkeen tietosuojalausekkeet olisivat ymmärrettäviä sekä ytimekkäitä. Alle viisitoistavuotiaat rajattiin pois tutkimuksesta eettisen ennakkoarvioinnin välttämiseksi eli suoraan sanottuna ajan säästämiseksi.

Kysely toteutettiin Webropol-internetpalvelussa. Linkki kyselyyn näkyi kunnan nuorisopalvelujen sovelluksessa ja siihen liittyvällä verkkosivulla, kuten myös useassa somekanavassa (kolmessa paikallisessa Facebook-ryhmässä ja tilaajakunnan nuorisopalvelujen sovelluksessa, Instagram-tilillä sekä WhatsApp-ryhmässä) viikon ajan lokakuussa 2022. Näkyvyyden lisäämiseksi opinnäytetyön tekijä teki linkin saatteeksi kyselylle mainoksen Ras Kontin graffitikuvaa Instagramista hyödyntäen. Mahdollisimman suuren vastaajamäärän tavoittamiseksi kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kaksi tilaajakunnan nuorisopalvelujen kustantamaa kymmenen euron lahjakorttia.

Kysely pyrittiin rakentamaan niin, että se antaisi yksiselitteistä tietoa opinnäytetyön tutkimustehtävään. Kyselyyn päätyi kolme väittämää vastausvaihtoehtoineen:

- 1.) Graffitiseinä *tilaajakunnassa* olisi hyvä juttu a.) kyllä b.) ei.
- 2.) Jos *tilaajakunnassa* olisi graffitiseinä, minä luultavasti... a.) maalaisin siihen, b.) kävisin katsomassa muiden maalauksia, ja c.) en maalaisi enkä kävisi katsomassa.

3.) Graffitiseinän kuuluisi *tilaajakunnassa* olla... a.) näkyvällä ja keskeisellä paikalla b.) syrjäisellä paikalla, jossa ohikulkua on vähän ja c.) ei missään.

Lisäksi kyselyyn liitettiin yksi avoin kenttä, jossa vastaajat voivat kertoa mitä taiteeseen ja kulttuuriin liittyvää toimintaa he toivovat tilaajakuntaan. Kyselyn tulokset analysoitiin määrällisesti ja kuvattiin kehittämissuunnitelmassa, josta lisää ensi luvussa. Kysely on nähtävänä tämän raportin liitteenä (liite 1).

Graffitiseinän käyttäjätietoa kartoittavaan kyselyyn saatiin viikon aikana 27 vastausta. Kaikki vastaajat kannattivat graffitiseinämää tilaajakuntaan. Neljä vastaajaa aikoi itse maalata siihen ja loput 23 haluaisivat käydä katsomassa muiden maalauksia. Neljä henkilöä vastasi syrjäisen paikan, jossa ohikulkua on vähän, olevan seinämän sijainnille keskeistä ja näkyvää paikkaa parempi vaihtoehto. 23 vastaajaa taas toivoi graffitiseinämän sijaitsevan nimenomaan näkyvällä ja keskeisellä paikalla. Tämä voisi viitata siihen, että samat neljä nuorta, jotka haluaisivat itse maalata seinään, toivoisivat sen sijaitsevan suojassa ohikulkijoiden katseilta. Tämä taas saattaisi johtua siitä, että paikalliset nuoret graffitin tekijät ovat mahdollisesti vielä aloittelijoita alalla ja kaipaavat harjoitusta ennen suurta ”feimiä”. Ehkä maalausseiniä voisi olla kaksi – toinen syrjässä harjoittelua varten ja toinen mestariteoksia, eli ”piissejä” varten.

Kyselyssä annettiin mahdollisuus vastata avoimen kentän avulla kysymykseen ”mitä taiteeseen ja kulttuuriin liittyvää toimintaa toivot *tilaajakuntaan*?”. Kenttää hyödynsi 17 vastaajaa. Näistä 10 viittasi vastauksessaan suoraan graffitiseinämään:

En osaa sanoa, paitsi toi graffitiseinä olisi hieno idea

lisää graffiteja ja nuorille hengailu paikkoja

Graffitia ja ylipäätään street- taidetta

Just graffitiseinä olisi hyvä

Tilaajakunnassa voisi pitää jonkinlaisen kurssin graffitejen tekemisestä

Viihtyisyyttä voisi lisätä juurikin vaikka graffiti ja katumaalauksilla

Graffittiseinän

Toivoisin että *tilaajakuntaan* tulisi jokin päin jonkinlainen paikka mihin voit esim käydä spray-maalilla maalaamaan mitä ikinä haluaa

Seinä johon kaikki saisi käydä maalaamassa mitä haluaa

Kolmen vastauksen voidaan tulkita viittaavan graffitin tai katutaiteen suuntaan:

värejä

enemmän värejä kaduille

enemmän taidetta ympäri kylä

Loput neljä vastausta olivat:

Arboretumpuisto olisi ihana, siellä voisi olla patsaita.

Ylipäättänsä jotakin olisi kiva.

Käsityökerhoja

aiheeseen liittyviä harrastuksia yli 15 vuotiaille

4.3 Kehitä – kehittämissuunnitelman laatimisen vaihe

Palvelumuotoiluprosessin kolmas vaihe edustaa aktiivista kehittämistyötä (Innanen, 2018). Opinnäytetyön tekijä oli jo käynnistänyt palvelumuotoilun prosessin tutkimalla sen tietoperustan ja määrittämällä tutkimusongelman – seuraavaksi olisi innovoinnin aika. Palveluinnovoinnin tuloksena syntynyt kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelma on tämän opinnäytetyön toiminnallinen osa. Se lähetettiin nuorisovaltuustolle ja esitellään myös kuvakaappauksina tässä luvussa. Powerpoint-esityksenä toteutetun kehittämissuunnitelman kansikuva ja taustalehti lähdeluetteloineen on kuitenkin jätetty pois tästä raportista.

Kehittämissuunnitelmaan on tuotu joitain nostoja opinnäytetyön tietoperustasta ja lisäksi siinä esimerkiksi ehdotetaan yhteistyökumppaneiksi graffitiseinäprojektiin nuorten työpajaa, kunnan kulttuurituottajaa ja teknistä toimea. Suunnitelmaan on luonnosteltu graffitiseinämän kaksi erilaista muotoa ja laskettu niihin tarvittavat materiaalit. Ylhäältä katsottuna toinen seinämistä on kolmion muotoinen ja toinen niistä muistuttaa portaita. Tukipuiden suunnittelu on jätetty rakennusalan ammattilaisille. Materiaalien hinnat ovat summittaisia ja lähinnä antamassa osviittaa siitä, minkä suuruisesta investoinnista suunnilleen on kysymys.

Luonnosteltujen mallien ohella kehittämissuunnitelmassa tuodaan esiin myös muita mahdollisia maalauspisteiksi soveltuvia kohteita tilaajakunnassa, kuten alikulkutunneli, urheilukentän aita ja sähkömuuntamot. Huomioitavista seikoista siinä mainitaan graffitipaikan sääntöjen hyvä näkyvyys ja toimiva jätehuolto, eli tyhjiä maalikannujen kierrätyspiste. Lisäksi suunnitelmassa esitellään opinnäytetyössä toteutettu kyselytutkimus sekä sen tulokset.

Tietoperustaa

- WHO:n tutkimuksen mukaan taide luo osallisuutta ja hyvinvointia, sekä on mukana ehkäisemässä ja hoitamassa sairauksia. (Taikusydän, 2019)
- Nuorisolain tavoitteena on muun muassa edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten harrastamista ja parantaa nuorten elinoloja. (Nuorisolaki 1285/2016)
- Suomen laki velvoittaa kuntia järjestämään hyvinvointia lisäävää kulttuuritoimintaa. Lain toteutumista valvoo THL. (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019)
- Hyvinvointipalveluiden järjestämisessä on asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet sekä määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Hyvinvointipalveluiden järjestäjä raportoi kunnanvaltuustolle vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista sekä sen tukemiseksi toteutetuista toimenpiteistä. (Terveydenhuoltolaki 581/2022 § 12)
- AVI tukee etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajoja erilaisin avustuksin

- Luvaton graffitimaalaus on vahingonteko, tai jopa törkeä vahingonteko. Tuomiona törkeästä vahingonteosta voi olla neljä vuotta vankeutta. Lievemmistä vahingonteoista määrätään sakkoja. (Rikoslaki 368/2015) Suomessa kaikki viisitoista vuotta täyttäneet henkilöt ovat rikosoikeudellisessa vastuussa, eivätkä sitä nuoremmatkaan vältty vahingonkorvausvelvollisuudelta (Rikoslaki, 515/2013 § 4).
- Vuoden 2014 kyselytutkimuksessa ”Luvallinen graffiti Helsingissä” todettiin, että yli 70 prosenttia oli saanut luvallisilla graffitiaidoilla maalatessaan uusia ystäviä (Helin, ym., 2014, s. 88)
- Graffiti vastaa moneen yksilölliseen tarpeeseen ja tarjoaa näin aineksia yksilön minäkuvan rakentamiseen ja reflektiiviseen maailmasuhteeseen. Graffiti voi tarkoittaa tekijälleen muun muassa kapinaa, taideterapiaa, tapaa tutustua uusiin ihmisiin, ”kicksejä” ja esteettisten näkemysten välinettä. (Komonen, 2010, s. 75)
- Laillisia, kaikille avoimia graffitiseiniä on melkein jokaisessa kunnassa. *Tilaaajakunnasta* se kuitenkin vielä puuttuu!
- Pirkanmaalla nyt käynnissä olevia katutaidehankkeita: Operaatio Pirkanmaa, Taidekaravaani

- Kulttuurin harrastaminen parantaa hyvinvointia ja elämänlaatua. Se myös vahvistaa itsetuntoa, alentaa stressitasoa ja lisää sosiaalista pääomaa. Täten kulttuurisella nuorisotyölläkin voidaan tuottaa laaja-alaisia ja mahdollisesti myös pitkäkestoisia hyvinvointivaikutuksia nuoren elämässä. Tärkeintä on kuitenkin itse taide-elämys – se tuottaa mielihyvää, antaa uusia ideoita ja ruokkii luovuutta. (Pyykkönen & Schalin, 2022, ss. 16–17)
- Nuorisotyö on nuorten valmiuksia lisäävää ja heitä tukevaa toimintaa. Se rakentaa oppimisympäristöjä, ennaltaehkäisee ongelmien syntymistä ja katkaisee jo syntyneitä kielteisiä kehityskulkuja. Keskeinen toimintaympäristö nuorisotyössä on nuorten vapaa-aika. Vapaa-ajan toiminta on sellaista myönteiseksi koettua toimintaa, jota esimerkiksi velvollisuudet, perinteet tai instituutiot eivät määrää. Nuorisotyöhön osallistuminen on nuorille vapaaehtoista, ja tämän vuoksi nuorisotyö tavoittaa nuoria paremmin kuin muodollisemmat instituutiot. Nuorisotyön käytännöt tavoittavat joskus jopa niitä nuoria, joita muut käytännöt eivät tavoita lainkaan. (Cederlöf, 1998, s. 14)

Itse asiaan...

- Tässä kulttuurisen nuorisotyön kehittämissuunnitelmassa esittelen tietoperustan lisäksi ehdotukseni graffitiseinämän mahdollisista rakenteista ja sijainneista, sekä suositukseni yhteistyökumppaneista.
- Tuon myös esiin Webropol-kyselytutkimukseni tulokset. Linkki kyselyyn oli auki viikon ajan kolmessa paikallisessa Facebook-ryhmässä sekä kunnan nuorisopalvelujen WhatsApp-ryhmässä, Instagramissa ja sovelluksessa lokakuussa 2022. Kyselyyn tuli 27 vastausta. Vastaajat vakuuttivat olevansa 15-28-vuotiaita ja asuvansa *tilaajakunnassa*. Kyselyn vastaukset käsiteltiin anonyymisti ja numeron jättäneiden kesken arvottiin kaksi kymmenen euron lahjakorttia.

Kyselyn kysymykset:

- Graffitiseinä *tilaajakunnassa* olisi hyvä juttu a.) kyllä b.) ei.
- Jos *tilaajakunnassa* olisi graffitiseinä, minä luultavasti... a.) maalaisin siihen, b.) kävisin katsomassa muiden maalauksia, ja c.) en maalaisi enkä kävisi katsomassa.
- Graffitiseinän kuuluisi *tilaajakunnassa* olla... a.) näkyvällä ja keskeisellä paikalla b.) syrjäisellä paikalla, jossa ohikulkua on vähän ja c.) ei missään.

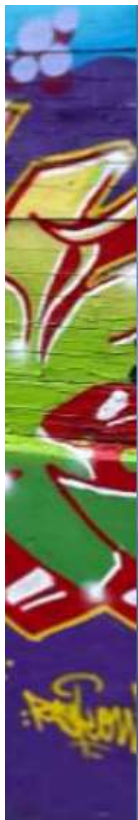
Lisäksi kysyttiin:

”Mitä taiteeseen ja kulttuuriin liittyvää toimintaa toivot *tilaajakuntaan*?”

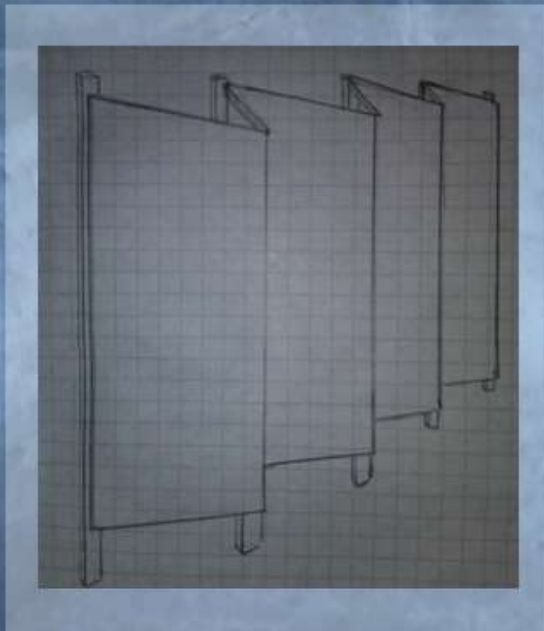
- En osaa sanoa, paitsi toi graffitiseinä olisi hieno idea
- lisää graffiteja ja nuorille hengailu paikkoja
- Graffitia ja ylipäätään street- taidetta
- Just graffitiseinä olisi hyvä
- *Tilaajakunnassa* voisi pitää jonkinlaisen kurssin graffitejen tekemisestä
- Viihtyisyyttä voisi lisätä juurikin vaikka graffiti ja katumaalauksilla
- Graffittiseinän
- Toivoisin että *tilaajakuntaan* tulisi jokin päin jonkinlainen paikka mihin voit esim käydä spray-maalilla maalaamaan mitä ikinä haluaa
- Seinä johon kaikki sais käydä maalaamassa mitä haluaa
- värejä
- enemmän värejä kaduille
- enemmän taidetta ympäri kylää.
- aiheeseen liittyviä harrastuksia yli 15 vuotiaille

Tulokset ja ehdotukseni

- Kaikki 27 vastannutta toivoivat graffitiseinää *tilaajakuntaan* ja näistä 4 olisi valmis itse maalaamaan siihen. Muut haluaisivat ihastella maalauksia.
- Seinän sijainniksi neljä nuorta toivoivat mieluummin jonkun syrjäisen, rauhallisen sijainnin näkyvän, keskeisen sijaan. (Samat neljä maalaria?)
- → Ehkä maalauspisteitä voisi olla kaksi; yksi seinä harjoittelua ja toinen ”piissejä”, eli mestariteoksia varten.
- Hyviä paikkoja graffitiseinämälle: kirjaston takapiha, vesitornin edusta, urheilutalon edusta, yläkoulun piha-alue, uimaranta.
- Maalauslevyjä voisi myös kiinnittää urheilukenttien aitoihin (koulut, keskuskenttä).
- Halvin ratkaisu olisi ottaa maalauskäyttöön jo valmiiksi olevia ja käyttöön soveltuvia kohteita; sähkömuuntamot, alikulkutunneli, joku purkukuntoinen talo, työmaa-aidat ja –kontit jne.
- Seinä toisi viihtyvyyttä ja väriä katukuvaan!

- Seinän rakennusurakasta voisi keskustella kunnan teknisen toimen lisäksi nuorten työpajalaisten kanssa. Tarvittaessa apua voisi pyytää esimerkiksi kunnan (=tulevan hyvinvointialueen) kuntouttavan työn pajoilta.
- Ehdoton varuste maalauspiisteelle olisi roskiksen lisäksi ongelmajätteen, eli maalauskannujen kierrätyspiste.
- Graffitiseinämän säänkestävyys voitaisiin taata käyttämällä vesivaneria ja painekyllästettyä puutavaraa → käyttöikä voi tällöin olla jopa 20v.
- Maalauspaikan säännöt selkeästi näkyville!
- Nuorten tiedottaminen graffitiseinään liittyvistä asioista voisi tapahtua koulun ja nuorisopalvelujen kautta
- Seinäprojektin voisi käynnistää esimerkiksi valtuustoaloitteen avulla.
- Graffitiseinän avajaisten yhteydessä voisi olla joku tapahtuma - tästä voisi keskustella kunnan kulttuurituottajan sekä nuorisotyön kanssa.
- Esimerkiksi SirkusRakkausPumPum järjestää graffitityöpajoja, joissa alan ammattilainen ohjaa nuoria graffitimaalauksen saloihin.

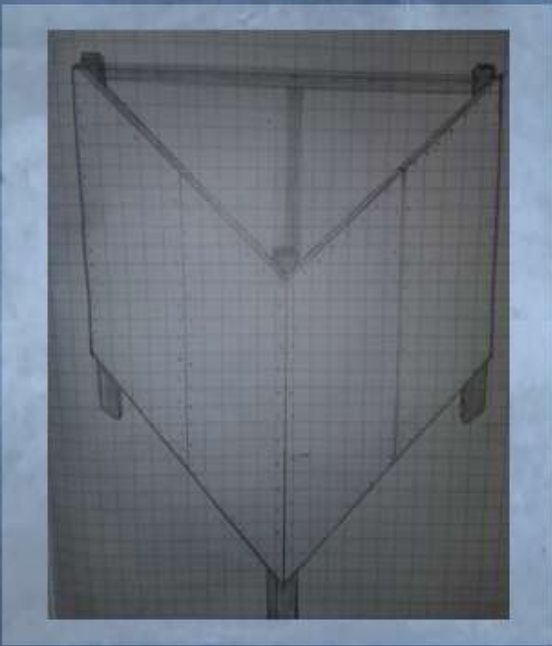

Graffitiseinämä 1: Taideportaatt

- 50x22 kestopuuta 2,4m, 5kpl = n. 25e
- 50x100 kestopuuta 4m, 8 kpl = n. 130e
- Vesivanerilevyä 6x1200x2400, 4kpl = n. 340e
- Vesivanerilevyä 6x600x2400, 3 kpl = n. 130e
- Ruuveja
- Hinta yhteensä n. 650e

Levyt ruuvataan kiinni kestopuurunkoon. Seinämän jalat upotetaan maahan tukevuuden varmistamiseksi. Samasta syystä vaatii lisäksi tukipuita taustapuolelle. Seinämä on pienehkö, tuplaamalla materiaalit siitä saa isomman.

Graffitiseinämä 2: Taidekolmio

- 50x22 kestopuuta 2,4m, 13kpl = n. 60e
- 50x100 kestopuuta 4m, 3 kpl = n. 50e
- Vesivanerilevyä 6x1200x2400, 6 kpl = n. 500e
- Ruuveja
- Hinta yhteensä n. 700e

Levyt ruuvataan kiinni kestopuurunkoon. Seinämän jalat upotetaan maahan tukevuuden varmistamiseksi. Seinämä on pienehkö, tuplaamalla materiaalit siitä saa isomman. Tällöin saattaa tarvita tukipuita sisäpuolelle. Seinän alla oleva kolo kannattaa jättää tarpeeksi isoksi!

4.4 Kiteytä – Papanekin malliin peilaava pohdintavaihe

Kehittämistyön viimeisessä vaiheessa kiteytettiin arvio työn kokonaisprosessista ja pohdittiin, mitä olisi voitu tehdä toisin. Tämä opinnäytetyöprosessin viimeistä vaihetta edustava raportin viimeinen luku on jaettu Papanekin funktioanalyysimallin mukaisesti kuuteen eri näkökulmaan. Alaluvuissa pohditaan esimerkiksi paitsi opinnäytetyön tekijän omia kokemuksia prosessista, myös graffitin tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurisen nuorisotyön viitekehyksessä. Alaluvuissa reflektoidaan myös muun muassa minkälaisia merkityksiä tästä opinnäytetyöstä voi löytää, ja miten sosiokulttuurinen innostaminen voisi graffitiseinämän myötä toteutua tilaajakunnassa.

4.4.1 Tarve

Tässä opinnäytetyössä hyödynnetyt palvelumuotoilun prosessimallit toivat työhön viitekehyksen, joka työn alkaessa vielä puuttui. Ennen viitekehyksen löytymistä sen tarve oli suuri – opinnäytetyön idea oli hyvin pirstaleinen ja siitä oli vaikeaa saada otetta.

Tietoperustan rakentamisessa haastavinta oli tuoda alun perin ehkä hyvinkin toisistaan erillään olevat aiheet yhteen. Palvelumuotoilu, sosiokulttuurinen innostaminen ja kulttuurinen nuorisotyö yhdistyivät tässä opinnäytetyössä yhdeksi kokonaisuudeksi. Kun mukaan lisättiin vielä varsinainen kehittämissuunnitelma, oli soppa niin sanotusti valmis. Opinnäytetyön tekijä toivoo työn idean kuitenkin kirkastuvan lukijalle sen monimuotoisuudesta huolimatta. Vertaisarvioijien ja ohjaajien mukaan opinnäytetyöstä rakentui kuitenkin lopulta suhteellisen looginen ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Opinnäytetyön aihetta valitessa oli suurimpana määrittelevänä tekijänä se, että työllä haluttiin jollain tapaa hyödyttää tilaajakunnan nuoria. Lisäksi vaakakupeissa painoi se, että aihe olisi tekijälleen mielekäs ja innostava. Mikäli aihe olisi ollut raskas ja käsitellyt elämän graaviutta, olisi se luultavasti vaikuttanut kielteisesti koettuun syksyn tunnelmaan. Aihe myös kumpusi suoraan työelämän tarpeesta, sillä jo työharjoittelussa tilaajakunnan nuorisotyössä vuotta ennen opinnäytetyöprosessin aloitusta oli opinnäytetyön tekijällä unelma graffitiseinästä tilaajakunnassa. Lisäksi viimeaikaisesta somekirjoittelusta on voinut päätellä, että tilaajakunnan nuorten keskuudessa on ilmennyt häiriökäyttäytymistä. Graffitiseinä voisi tarjota nuorille mielekästä ja sallittua tekemistä. Pelkkä seinä ei kuitenkaan yksin riitä. Sen kautta voitaisiin kuitenkin saada yhteys nuoriin ja päästä näin yhdessä heidän kanssaan rakentamaan nuorisotyön tulevaisuutta entistä vaikuttavammaksi ja nuoria paremmin tavoitettavaksi.

4.4.2 Olosuhteet/seuraukset

Kehittämistyössä toteutettu kyselytutkimus tavoitti ihan kiitettävästi paikallisia nuoria. Vastaajia olisi kuitenkin ollut varmasti enemmän, mikäli kysely olisi ollut pidempään auki ja jos sitä olisi mainostettu esimerkiksi paikallisessa lukiossa tai vaikkapa sosiaalisen median palvelussa TikTokissa. Aika harva nuori on kuitenkaan enää tätä nykyä Facebookissa. Kyselyn

vastaukset antoivat kuitenkin arvokasta tietoa tilaajakunnan nuorten näkemyksistä ja vahvasti näkemystä siitä, että graffitiseinä kunnassa olisi toivottu asia.

Vastauksista voi päätellä, että tilaajakunnan nuoret kaipaavat taiteeseen ja kulttuuriin liittyvää tekemistä. Yhteiskunnan palvelut ovat usein tarkoitettu joko lapsille tai aikuisille – erityisesti nuorille suunnattuja palveluita on vain vähän. Nuorille tulisi kuitenkin antaa tunne siitä, että heillä on paikkansa tässä yhteiskunnassa. Tämä voisi tapahtua panostamalla erityisesti nuorille suunnattuihin tapahtumiin, kursseihin ja leireihin. Taiteen ja kulttuurin viitekehyksessä nuorisotyö on erityisen viihdyttävää ja hyvää mieltä luovaa. Se yhdistää ja antaa mahdollisuuden itseilmaisuun.

Kehittämissuunnitelman luovuttaminen nuorisovaltuustolle käynnistää toivottavasti prosessin, jonka tuloksena graffitiseinän rakentamisesta tehdään valtuustoaloite. Näin nuorisovaltuuston jäseniä rohkaistaan vaikuttamaan ja ottamaan vastuuta yhteiskunnan kehittämisestä nuorisoystävällisempään suuntaan. Tilaajakunnan nuorisovaltuusto on tuore, ja graffitiseinämä voisi hyvinkin olla heidän ensimmäinen aloitteensa. Tätä kautta nuorisovaltuuston jäsenet saisivat tietoa ja kokemusta yhteiskunnan rakenteista ja muutosten ajamisesta siinä.

Graffitiseinän rakentaminen voisi olla sekä tilaajakunnan nuorille, että kunnan nuorisotyölle uuden alku. Kenties sen avulla voitaisiin luoda keskustelua nuorten ja päättäjien välillä siitä, mitä nuoret oikeasti haluaisivat vapaa-ajallaan tehdä, ja minkälaisia mahdollisuuksia kunnalla ja hyvinvointialueella on nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Graffitiseinän kautta tavoitettaisiin entistä isompi joukko paikallisia nuoria. Ideaalitulanteessa nuorten kanssa tehtävä yhteistyö lähtisi poikimaan ja mahdollistaisi tulevaisuudessa entistä isompia ja vaikuttavampia projekteja tilaajakunnassa.

4.4.3 Käyttö

Prosessissa toteutetun kyselyn tuloksissa oli viitteitä, joiden mukaan tilaajakunnan nuorista mahdollisesti juuri he, jotka haluaisivat itse maalata mahdolliseen graffitiseinään, toivoisivat sen sijaitsevan jossain vähän syrjässä ja poissa katseilta. Kehittämissuunnitelmaan

hahmoteltu kolmion muotoinen graffitiseinä mahdollistaisi maalaamisen myös sen sisäpuolelle, jolloin tekijät olisivat näkösuojassa. Tällöin keskeinen ja näkyvä sijainti ei ehkä enää heitäkään haittaisi. Seinän yhteyteen voisi sijoittaa myös vaikka penkkejä ja katos, jotta nuorilla olisi paikka missä oleskella. Näin nuoria voisi myös ohjata sijoittamaan ”hengailuaan” paikkaan, jossa se häiritsisi kylän rauhaa mahdollisimman vähän. Paikallinen uimaranta voisi olla yksi tällainen paikka. Graffitiseinän mukana nuorille siirtyisi myös vastuuta; alueen siisteys olisi heidän kontollaan ja kunnan työntekijöiden tehtäväksi jäisi vain tyhjentää jätteiden keräyspisteet.

Graffitiseinän toteutuminen mahdollistaisi tilaajakunnan kulttuurisen nuorisotyön kehittämisen monella saralla. Graffitiseinällä voisi järjestää erilaisia tapahtumia, jotka toisivat nuoria yhteen – samalla se voisi toimia sillanrakentajana nuorten ja nuorisotyön tekijöiden välillä. Yksi mahdollinen kunnallisen kulttuurisen nuorisotyön muoto voisi olla graffitipaja, jossa nuoria opastaisi maalauksen saloihin joku alan ammattilainen (näitä järjestää esimerkiksi SirkusRakkausPumPum). Graffitien vaihe vaiheelta ohjattu toteuttaminen olisi tehokas tapa nostaa seinälle ilmestyvien graffitien tasoa, joten se hyödyttäisi myös taiteen katsojia. Nuoret oppisivat pajassa paitsi suunnittelemaan ja toteuttamaan graffiteja, myös yleisiä spraymaalauksen perusteita – esimerkiksi kuinka käsitellä maalikannua ja mitä eri tekniikoita graffitimaalauksessa on.

Graffitiseinällä voisi tehdä myös yksilötyötä; esimerkiksi sijaishuollon työntekijät ja etsivät nuorisotyöntekijät voisivat käydä seinällä asiakkaidensa kanssa paitsi sekä katsomassa ja arvioimassa taidetta, myös maalaamassa. Taiteen kautta voitaisiin yhdessä asiakkaan kanssa tavoitella hyvinvointia ja mielihyvää sekä samalla asiakkaan niin tahtoessa myös keskustella tärkeistä asioista. Tämän mahdollistamiseksi olisi hyvä, ettei seinä olisi liian lähellä ohikulkijoita ja kunnan muita palveluja. Paitsi taiteen tekeminen – myös syvälinen, luottamuksellinen keskustelu vaatii tilaa ja rauhaa.

4.4.4 Estetiikka

Niin kyselytutkimuksen some-mainonnassa kuin kehittämissuunnitelman luomisessa nousi kohtuullisen merkittävään asemaan Papanekin mallissakin mainittu estetiikka.

Esteettisyyden tarkastelu tässä opinnäytetyössä muistutti tekijän mielestä markkinointia, josta hänellä ei entuudestaan ollut yhtään aikaisempaa kokemusta. Nuorten tavoittamiseksi ja kiinnostuksen herättämiseksi oli kuitenkin panostettava esiin tuotavan asian ulkonäköön. Kyselyn markkinointi oli kuitenkin vastoin odotuksia hauskaa ja helppoa – linkin tueksi laadittiin innostava saateteksti sekä tehtiin kuva, jossa hyödynnettiin graffititaiteilija Ras Kontin luvalla kuvaa hänen tekemästään graffitista.

Samaa tekniikkaa käytettiin myös kehittämissuunnitelmassa; Ras Kontin graffitikuvista otettiin kuvakaappauksia ja näistä ns. leikkaamalla ja liimaamalla luotiin esityksen taustakuviutus. Kehittämissuunnitelman laatimisessa haasteeksi tuli tuoda tärkeimmät asiat napakasti esiin, ettei diaesitys venyisi liian isoksi. Tekstiä ei saisi olla liikaa, muttei myöskään liian vähän. Esityksen ulkoasun tulisi olla selkeä, mutta samaan aikaan taiteellinen ja värikäs. Jälkiviisaana voidaan todeta, että opinnäytetyön tekeminen olisi pitänyt aloittaa paljon aikaisemmin muun muassa siksi, että olisi jäänyt aikaa kommenttien pyytämiseen nuorisovaltuustolta sekä niiden hyödyntämiseen tässä raportissa. Aikaisempi työn aloitusajankohta olisi myös mahdollistanut kehittämissuunnitelman henkilökohtaisen esittelyn nuorisovaltuustolle, jolloin kaikkea tietoa ei olisi tarvinnut mahduttaa diaesitykseen, vaan sitä olisi voinut jakaa esittelyn yhteydessä myös suullisesti.

4.4.5 Tekniikka/valmistus

Opinnäytetyön tekemistä helpotti suuresti tietoperustasta nousseet timanttimalit. Niiden löytymistä opinnäytetyöprosessissa voisi kuvata oikeiden timanttien löytämiseen – niin mullistavaa se oli. Yhtäkkiä käytössä oli työkaluja, jotka auttaisivat huomioimaan kehittämissuunnitelman kaikki vaiheet sekä näkökulmat. Opinnäytetyötä tehtiin parin ensimmäisen kuukauden ajan yhtä aikaa viimeisen sosionomiopintoihin kuuluvan työharjoittelun kanssa. Tämä toi mukanaan ajankäytön ja itsensä johtamisen haasteita. Ajoittain kävi niin, että opinnäytetyöprosessissa tuli upottua todella syvälle – tällöin oli pari vapaapäivää paikallaan. Irtiotolla saatiin opinnäytetyöhön tiettyä etäisyyttä, jonka jälkeen työn saattoi kohdata taas ikään kuin uusilla silmillä.

Opinnäytetyöprosessin aikana tuli paitsi luettua suuri määrä graffiteja käsittelevää tieteellistä kirjallisuutta, myös selailtua muita opinnäytetyönä toteutettuja kehittämissuunnitelmia. Prosessiin kuului myös graffitien ja graffitiseinien havainnointia niin julkisessa tietoverkossa, kuin kaupungeissakin – sekä yllättävän paljon luovaa toimintaa. Kehittämissuunnitelman ulkoasu, kyselyäänestyksen some-mainostus ja opinnäytetyön seminaarit haastoivat tekijänsä luomaan tietokoneella visuaalisia esityksiä. Opinnäytetyön tekeminen opetti tekijäänsä hyödyntämään PowerPointia entistä tehokkaammin ja todennäköisesti tätä taitoa tarvitaan myös tulevaisuudessa.

4.4.6 Assosiaatiot

Maaliskuussa 2020 alkaneet toimet koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi vaikuttivat kaikkien elämään myös tilaajakunnassa. Rajoitustoimet toivat haasteensa muun muassa palveluihin, sosiaaliseen kanssakäymiseen, terveyteen ja hyvinvointiin.

(Nuorisotutkimusseura, n.d.) Nuorisotutkimusseuran tutkimuksen mukaan yksinäisyys, ahdistus, alakuloisuus ja pelko yleistyivät nuorilla korona-aikana (Helfer & Myllyniemi, 2022).

Lisäksi tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa Ukrainassa on ollut jo kahdeksan kuukauden ajan sota, eikä sekään varmasti ole ollut omiaan nostamaan suomalaisten nuorten tai kenenkään muunkaan mielialaa. Sosiokulttuurisen innostamisen avulla voitaisiin ehkä tänäkin päivänä tavoittaa täällä jotain sellaista yhteisöllistä luovan vapautuksen tunnetta, kuin Ranskassa aikanaan – kenties se voisi toimia paikallisena vastaiskuna koronan ja Ukrainan sodan aiheuttamaan masennukseen.

Graffitiseinän toteutuminen voisi saada nuorille aikaan tunteen siitä, että heille on annettu mahdollisuus vaikuttaa omaan sosiokulttuuriseen todellisuuteensa. Muutos lähtisi liikkeelle – kuten sosiokulttuurisen innostamisen ideaan kuuluu – nuorista itsestään, ollen juuri heitä ja heidän hyvinvointiaan varten. Seinä voisi toimia nuorille itsensä ilmaisun lisäksi myös tapana saada ääni kuuluviin yhteisössä; siihenhän voisi maalata perinteisten graffitien lisäksi myös vaikka kannanottoja tai ehdotuksia paremmasta huomisesta. Seuraavalla sivulla on tämän raportin päätteeksi esimerkkikuva kantaaottavasta katutaiteesta – maailman tunnetuimman katutaiteilijan, Banksyn teos: ‘We’re all in the same boat’ (Ebert, 2021).

Kuva 3. Banksy – We're all in the same boat (Ebert, 2021)

Lähteet

Allianssi. (2022). *Toimintaympäristöt. Nuorisotyöstä Suomessa.*

<http://www.nuorisotyosta.fi/toimintaymparistot/>

Anttila, S., Kuusisto, E., Siltanen, K. (2022). *Selvitys kulttuurihyvinvointipalvelujen toimintamalleista kunnissa ja perustettavilla hyvinvointialueille.* OKM & STM.

[https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/54f048fe-910e-44ff-8ff3-398724dedf65/f6602728-c22d-4d43-86c5-](https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/54f048fe-910e-44ff-8ff3-398724dedf65/f6602728-c22d-4d43-86c5-13a3cbd2f747/JULKAISU_20220309065118.pdf)

[13a3cbd2f747/JULKAISU_20220309065118.pdf](https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/54f048fe-910e-44ff-8ff3-398724dedf65/f6602728-c22d-4d43-86c5-13a3cbd2f747/JULKAISU_20220309065118.pdf)

Cederlöf, P. (1998). *Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys.* Nuorisoasiain neuvottelukunta.

https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/19Nuorisotyxn_merkitys.pdf

Ebert, G. (16.8.2021). 'A Great British Spraycation': New Works by Banksy Cheekily Interpret Summer Vacation [kuva]. Colossal. <https://www.thiscolossal.com/2021/08/banksy-great-british-spraycation/>

<https://www.thiscolossal.com/2021/08/banksy-great-british-spraycation/>

Eirtola, E. (2007). *"Taide rakastaa elämää" – Sosiokulttuurinen toiminta sosiaalisena innovaationa.* [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2007390>

Helfer A. & Myllyniemi, S. (2022). *Asuinpaikan yhteys nuorten kokemuksiin korona-ajasta.*

Nuorisotutkimusseura. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma88>

Helin, M. (2014). *Luvallinen graffiti Helsingissä – "Meidän kulttuuria ja meidän juttu, kun pääsee tekee..."* Helsingin tietokeskus.

https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_05_16_Tutkimuksia_2_14_Helin.pdf

Houni, P., Turpeinen, I., Vuolasto, J. (2020). *Taidetta! Kulttuurihyvinvoinnin käsikirja.* Taiteen edistämiskeskus (TAIKE).

<https://www.taike.fi/documents/10921/1332027/Kulttuurihyvinvoinnin+k%C3%A4sikirja/00390626-4ee5-c833-3a72-28f388ce5781>

Häyhtiö, T. (2017). *Osallisuutta sote-palveluihin palvelumuotoilemalla?* [https://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/05/osallisuutta-sote-palveluihin-](https://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/05/osallisuutta-sote-palveluihin-palvelumuotoilemalla_toinenversio.pdf)

[palvelumuotoilemalla_toinenversio.pdf](https://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/05/osallisuutta-sote-palveluihin-palvelumuotoilemalla_toinenversio.pdf)

- Jokinen, R. (21.6.2022). Aloite: Klaukkalaan oma graffitiseinä – lisäksi nuoret maalaamaan Klaukkalantien alikulut. *Nurmijärven uutiset*.
<https://www.nurmijarvenuutiset.fi/paikalliset/4683143>
- Jokinen, R. & Rimaila, E. (9.10.2018). Tässä on 44-kohtainen prosessikaavio – sitä noudattamalla saattaa saada luvan tehdä katutaideoksen Helsinkiin. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005857514.html>
- Kaattari, M. & Suksi, I. (2019). *Kulttuuri ja taide hyvinvoinnin edistäjinä sosiaali- ja terveydenhuollossa, työelämässä ja koulutuksessa*. STM. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4069-7>
- Kantokorpi, O. (2016). *Kaduilta museoihin*. Taide-lehti. http://www.taidelehti.fi/taide_2-16/artikkelit/kaduilta_museoihin
- Karttunen, S. (2018). *Graffititaide luomassa paikkasuhteita – yhteisöprojekti rovaniemeläisten nuorten kanssa*. [pro gradu -tutkielma, Lapin yliopisto].
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201901211019>
- Komonen, P. (2010). *Graffiti – maalarin vaiheet alakulttuurissa ja toiminnan luonne*. [pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto].
https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/opinnaytekilpailu/komonen_gradu.pdf
- Kulttuurihyvinvointipooli. (2022). *Kulttuurihyvinvointipooli*.
<https://www.kulttuurihyvinvointipooli.fi/>
- kuntalaisaloite.fi. (22.6.2022a). *Turenkiin laillinen graffitiseinä*.
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/27382>
- kuntalaisaloite.fi. (9.8.2022b). *Laillinen graffitiseinä Mikkeliin*.
<https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/27940>
- Kurki, L. (2000). Sosiokulttuurinen innostaminen 2000-luvun Suomessa. Sosiaalipedagoginen Aikakauskirja, (1), 46–61. <https://doi.org/10.30675/sa.113793>
- Känkänen, P. (2022). *Kulttuurihyvinvointi ja taidelähtöiset menetelmät*. THL.
<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/kulttuurihyvinvointi-ja-taidelahtoiset-menetelmat>
- Laki hyvinvointialueesta 611/2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210611>
- Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lain toimeenpanosta 616/2021.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210616>

Lehtonen, N. (2021). *Vapaa-ajan ryhmätoiminnan mahdollisuudet nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemisessa – ohjaajien näkemyksiä Nuorten Akatemian Mahis-toiminnasta*. [pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto].

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202202161287>

Malinen, P. (2011). *Kannu vie – kohti taidetta? Graffitikokemus sekä graffitin ja kuvataideopetuksen vuorovaikutus* (Acta electronica Universitatis Lapponiensis) [väitöskirja, Lapin yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201112071232>

Malinen, P. (2008). *Graffitisota kuvataideopettajan näkökulmasta – Pohdintaa maalaamiseen liittyvien merkitysten ja kuvataideopetuksen suhteesta*.

Nuorisotutkimus. <https://core.ac.uk/download/pdf/39981572.pdf>

Nieminen, J. (2010). Delaktighet som motkraft – övergripande uppdrag, lärmiljöer och etos inom ungdomsarbete. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.), *Ungdomsarbete är nödvändigt – teoretisk underbyggnad, metodernas begränsningar och möjligheter* (ss. 7–26).

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/ungdomsarbete.pdf>

Nuori kulttuuri -säätiö. (2022). *Kulttuurinen nuorisotyö*. Suomen nuorisoseurat.

<http://www.nuorikulttuuri.fi>

Nuorisoasiainkeskus. (2012). *Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä*. https://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Nuorten_osallisuus.pdf

Nuorisolaki 1285/2016. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Nuorisotutkimusseura. (n.d.). *Tutkimus nuorten kokemuksista korona-aikana (2020–2022)*.

Haettu 10.10.2022 osoitteesta

<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/hankkeet/nuorten-palvelut-ja-korona>

OKM. (2020). *Kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä Taiku3*.

<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM045:00/2020>

OKM. (n.d.). *Nuorisotyö*. Haettu 9.10.2022 osoitteesta <https://okm.fi/nuorisotyö>

Operaatio Pirkanmaa. (2022). *Operaatio Pirkanmaa*. Tampere.

<https://www.operaatiopirkanmaa.fi/>

- Opintopolku. (2022). Haku sanalla 'kulttuurihyvinvointi'. Opetushallitus. Haettu 10.10.2022 osoitteesta
<https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/kulttuurihyvinvointi?order=desc&size=20&sort=score>
- Pyykkönen, M. & Schalin, A. (2022). *Nuorten kulttuuria tukemassa*. Nuorisotutkimusseura.
https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nuorten_kulttuuria_tukemassa.pdf
- Rikoslaki 39/1889. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L3>
- Ruohonen, S. (2021). *Papanekin funktioanalyysi*.
<http://www.muotoilu.info/index.php/tutkiva-muotoilu/metodit/papanekin-funktioanalyysi/>
- Salmi, P. (2020). *Katutaide, katujen väliaikainen taide*. Suomen kuntatekniikan yhdistys.
<https://katu2020.info/2020/2020/09/30/katutaide/>
- Silvasti, N. (2020). *Palvelumuotoilun osallistavia työskentelytapoja visuaalisen viestin suunnitteluun*. [pro gradu -tutkielma, Lapin yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020063046414>
- SirkusRakkausPumPum. (2022). *PIRKANMAA VÄRITYSKIRJANA – osallistavaa taidetta kuntiin*.
<https://www.operaatiopirkanmaa.fi/projektit/sirkusrakkauspumpum-pirkanmaa-varityskirjana-osallistavaa-katutaidetta-kuntiin/>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2020). *Kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä on aloittanut työnsä*. OKM & STM. <https://stm.fi/-/1410845/kulttuurihyvinvoinnin-yhteistyoryhma-on-aloittanut-tyonsa>
- Taidekaravaani. (2022). *Taidekaravaani-hanke 2022-2023*. <https://taidekaravaani.com/>
- Taikusydan. (2017). *Keskustelua käsitteistä – Mistä oikein puhumme?*
<https://taikusydan.turkuamk.fi/uutiset/kasitteet/>
- Taikusydan. (2019). *WHO:n raportti taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista*.
<https://taikusydan.turkuamk.fi/uutiset/maailman-terveysjarjesto-whon-raportti-taiteen-ja-kulttuurin-terveysvaikutuksista/>
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#a8.7.2022-581>
- Toivonen, H. (2008). *Strateginen johtaminen kuntasektorilla*. [pro gradu -tutkielma, Vaasan yliopisto]. <https://core.ac.uk/download/pdf/197964305.pdf>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). *Ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin ohje*.

<https://tenk.fi/sites/default/files/2021->

[01/Ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin ohje 2020.pdf](https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2020.pdf)

Liite 1: Webropol-kysely

Pieni kysely graffitiseinästä

1. Olen 15-28 -vuotias ja asun

Kyllä

2. Graffitiseinä olisi hyvä juttu.

Kyllä

Ei

3. Jos olisi graffitiseinä, minä luultavasti...

Maalaisin siihen

Kävisin katsomassa muiden maalauksia

En maalaisi enkä kävisi katsomassa

4. Graffitiseinän kuuluisi olla...

Näkyvällä ja keskeisellä paikalla

Syrjäisellä paikalla jossa ohikulkua on vähän

Ei missään

5. Sana on vapaa. Mitä taiteeseen tai kulttuuriin liittyvää toimintaa toivot

6. Tähän voit halutessasi jättää puhelinnumerosi arvontaa varten.

7. Olen tutustunut alla olevaan tietosuojalausekkeeseen ja suostun tietojeni käsittelyyn.

Kyllä

Lomakkeessa kerättyjä puhelinnumeroita käytetään vain arvonnassa ja ne hävitetään tietoturvallisesti heti arvonnän jälkeen. Kyselyn vastauksia käytetään osana Kirsti Miettisen opinnäytetyötä Hämeen ammattikorkeakoulussa syksyllä 2022. Vastaukset säilytetään opinnäytetyön tekijän henkilökohtaisella tietokoneella yhden vuoden ajan. Jos sinulla on kysymyksiä kyselystä tai tietosuojasta, ole hyvä ja ota yhteyttä: kirsti.miettinen@student.hamk.fi

Liite 2: Aineistonhallintasuunnitelma**AINEISTONHALLINTASUUNNITELMA**

Opinnäytetyön nimi: Graffitiseinäjä kulttuurihyvinvoinnin tueksi – nuorisotyön kehittämissuunnitelma

Opinnäytetyön tekijä: Kirsti Miettinen

AINEISTON HANKINNAN MENETELMÄT JA AINEISTON MUOTO

Opinnäytetyötä varten hankittu aineisto kerättiin Webropol-kyselylomakkeella ja aineistoa käytettiin vain tässä opinnäytetyössä. Kyselylomakkeeseen vastasivat kaikki halukkaat opinnäytetyön tilaajakunnan 15–28-vuotiaat asukkaat. Linkki Webropol-kyselyyn oli tarjolla viikon ajan tilaajakunnan nuorisopalvelujen sovelluksessa, Instagramissa sekä WhatsApp-ryhmässä, kuten myös kolmessa paikallisessa Facebook-ryhmässä. Vastaajat pystyivät halutessaan jättää puhelinnumeron lahjakortin arvontaa varten. Tiedonkeruusta ja tietojen käsittelystä tiedotettiin vastaajia Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti.

AINEISTOJEN SÄILYTYS OPINNÄYTETYÖPROSESSIN AIKANA

Opinnäytetyön tekijä oli ainoa, joka käsitteli henkilötietoja, ja hän oli myös vastuussa puhelinnumeroiden tietoturvallisesta hävittämisestä heti arvonnin jälkeen. Tutkimusaineisto säilytetään Webropolin omassa järjestelmässä ja sieltä ulostuodut analysoitavat tulokset tallennetaan Word-tiedostona opinnäytetyön tekijän oman salasanasuojatun tietokoneen yksityiselle kovalevyllä.

AINEISTOJEN KÄSITTELY OPINNÄYTETYÖN VALMISTUTTUA

Aineistoa säilytetään opinnäytetyön hyväksymispäivästä vuoden (1) ajan, jotta tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa.